“SF Azerbaijan” Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC

Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun Maliyyə Hesabatları və Müstəqil Auditorun Rəyi

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

Mündəricat

Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təsdiqlənməsi üzrə Rəhbərliyin Məsuliyyətləri haqqında Hesabat....3

Müstəqil Auditorun Rəyi....4

Maliyyə Vəziyyəti Haqqında Hesabat....6
Mənfəət və ya Zərər və Sair Məcmu Gəlir Haqqında Hesabat....7
Kapitalda Dəyişikliklər Haqqında Hesabat....8
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Haqqında Hesabat....9

Maliyyə Hesabatlarına Qeydlər
1. ÜMUMİ MƏLUMAT....10
2. HAZIRLANMA VƏ UÇOT SİYASƏTİNİN ƏSASLARI....10
3. MÜHÜM MÜHASIBAT UÇOTU PRINSIPLƏRI....11
4. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQ EDİLMƏSİNDƏ MÜHASIBAT UÇOTU TƏXMINLƏRI VƏ MÜLAHIZƏLƏRI....21
5. UÇOT SİYASƏTLƏRİNƏ VƏ AÇIQLAMALARDA DƏYİŞMƏ....22
6. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ....23
7. MƏNFƏƏT VERGİSİ....23
8. MÜŞTƏRİLƏRƏ KREDİTLƏR....24
9. DİGƏR AKTİVLƏR....26
10. ƏMLAK, AVADANLIQ VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR....27
11. BORC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR....28
12. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR....28
13. NİZAMNAMƏ KAPİTALI....29
14. FAİZ GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ, DİGƏR ƏMƏLİYYAT GƏLİRLƏRİ....29
15. İNZİBATİ XƏRCLƏR....30
16. HAQQ VƏ KOMİSSİYA XƏRCLƏRİ....30
17. MALİYYƏ RİSKİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ....30
18. ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ TƏƏHHÜDLƏR....37
19. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR....38
20. ƏSAS RƏHBƏR ŞƏXSLƏRİN ƏMƏK HAQLARI....38
21. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ....39
22. HESABAT DÖVRÜNDDƏN SONRAKI HADİSƏLƏR....39
23. MÜVAFİQ RƏQƏMLƏR....39

31 dekabr 2024-cü il tarixinə bitən il üzrə Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təsdiqlənməsi üzrə Rəhbərliyin Məsuliyyətləri haqqında Hesabat

Müstəqil auditorun hesabatında qeyd olunan müstəqil auditorun öhdəlikləri ilə birlikdə oxunmalı olan aşağıdakı bəyanat "SF Azerbaijan" Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC-nin) maliyyə hesabatlarına münasibətdə auditorların və rəhbərliyin öhdəliklərini fərqləndirmək məqsədilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Şirkətin maliyyə vəziyyətini, həmin tarixə başa çatan il üzrə onun maliyyə nəticələrini, kapitalda dəyişikliklər, pul vəsaitlərinin hərəkətini ədalətli şəkildə əks etdirən maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıdakılara cavabdehdir:

- Uyğun mühasibat uçotu prinsiplərinin seçilməsi və onların ardıcıl şəkildə tətbiqi;
- Dəqiq təhlillərin və təxminlərin tətbiq edilməsi;
- MHBS-ə uyğunluğun təmin edilməsi və ya MHBS-dan bütün əhəmiyyətli kənarlaşmaların Maliyyə Hesabatlarına qeydlərdə açıqlanması; və
- Şirkətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətini fasiləsizlik prinsipi ilə davam etdirəcəyi fərziyyəsinə əsaslanan Maliyyə Hesabatlarının hazırlanması, (əgər belə bir ehtimal qanunsuz deyilsə).

Rəhbərlik həmçinin aşağıdakılara cavabdehdir:

- Şirkət daxilində effektiv və etibarlı daxili nəzarət mexanizmlərinin qurulması, həyata keçirilməsi və saxlanılması;
- Şirkətin maliyyə vəziyyəti haqqında məlumatların istənilən vaxt ağlabatan dəqiqliklə hazırlanmasına və Maliyyə Hesabatlarının MHBS-nin tələblərinə uyğunluğunun təmin edilməsinə imkan verən mühasibat uçotu sisteminin aparılması;
- Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq mühasibat uçotunun aparılması;
- Şirkət aktivlərini qorumaq məqsədilə onlar üçün müvafiq addımların atılması; və
- Fırıldaqçılıq və digər pozuntularının aşkar edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə Maliyyə Hesabatları 30 may 2025-ci il tarixində SF Azerbaijan Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC-nin rəhbərliyi tərəfindən təsdiq edilmişdir.

Rəhbərlik adından:

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI "SF AZERBAIJAN" BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI VÖEN: 1405686861 MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

Krists Krumins
Direktor müavini

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

30 may 2025

Bakı, Azərbaycan

Tel: +994 12 4886610
Fax: +994 12 4886609
www.bdo.az

BDO Azerbaijan LLC
15 Nobel avenue
Azure Business Centre
Baku AZ1025, Azerbaijan

Müstəqil Auditorun Hesabatı

“SF Azerbaijan” Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC-nin Səhmdarlarına və Müşahidə Şurasına

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə dair Hesabat

Biz “SF Azerbaijan” Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC-nin (bundan sonra “Şirkət”) 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan va həmin tarixə basa çatan il üzrə mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında, kapitalda dəyişikliklər haqqında və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesbatlardan, eləcə də əhəmiyyətli uçot siyasətlərinin xülasəsi və sair izahedici məlumatları özündə ehtiva edən qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim rəyimizə görə, maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Şirkətin 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə bitmiş il üzrə onun maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası (“BMSŞ”) tərəfindən qəbul edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (“BAS”) uyğun olaraq apardıq. Bizim həmin standartlar üzrə öhdəliklərimiz hesabatımızın *Maliyyə Hesabatlarının Auditi üzrə Auditor Məsuliyyəti* bölməsində təsvir olunur. Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının *Peşəkar mühasiblərin etika məcəlləsinə* (“BESŞ Məcəlləsi”) (Azərbaycanda maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik tələblərlə birlikdə,) uyğun olaraq biz Şirkətdən müstəqilik və biz BESŞ Məcəlləsinə uyğun olaraq etika ilə bağlı digər öhdəliklərimizi yerinə yetirmişik.

Hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Digər Məsələ

“SF Azerbaijan”Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC-nin 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə maliyyə hesabatları digər auditor tərəfindən yoxlanılmış və 8 may 2024-cü il tarixli hesabatında həmin maliyyə hesabatlarına dair dəyişdirilməmiş rəy bildirmişdir.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və Idarəetmə Səlahiyyətləri Olan Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarının MHBS standartlarına uyğun olaraq hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, eləcə də saxtakarlıq, yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq mühüm təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin qənaətinə əsasən zəruri sayılan daxili nəzarət sisteminə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən rəhbərlik Şirkəti ləğv etmək və ya əməliyyatlarını dayandırmaq niyyətində olarsa və ya bunu etməkdən başqa real alternativi olmazsa, Şirkətin öz fəaliyyətini fasiləsizlik prinsipi ilə davam etdirməsi qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, uyğun olduqda, fasiləsizliklə bağlı məsələlərin açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipindən istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyəti olan şəxslər maliyyə hesabatı prosesinə nəzarətin təmin edilməsinə cavabdehdir.

Maliyyə Hesabatlarının Auditi üzrə Auditor Məsuliyyəti

Bizim məqsədlərimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair ağlabatan əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Ağlabatan əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcüd olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayacaq. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin bir hissəsi olaraq biz audit zamanı peşəkar skeptisizm tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, həmin risklərə cavab olaraq audit prosedurlarını hazırlayır və həyata keçirir, eləcə də rəyimiz üçün əsas yaratmaq məqsədilə yetərli və müvafiq olan audit sübutunu əldə edirik. Firildaqçılıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski onların səhv nəticəsində yarandıqda aşkarlanmaması riskindən yüksəkdir, çünki fırıldaqçılıq gizli sözləşmə, saxtakarlıq, bilərəkdən səhv buraxma, yanlış təqdimat və ya daxili nəzarət qaydalarına əməl olunmamasından ibarət ola bilər.
- Müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənib haqzırlanması məqsədilə auditə aid olan daxili nəzarət elementləri haqqında anlayış əldə edirik, lakin bu zaman Şirkətin daxili nəzarət systeminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmürük.
- Rəhbərlik tərəfindən istifadə edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyini, uçot təxminlərinin və əlaqəli açıqlamaların əsaslılığını qiymətləndiririk.
- Rəhbərlik tərəfindən mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının tətbiqinin münasibliyi və əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanaraq Şirkətin daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi ilə bağlı əhəmiyyətli şübhə doğuran hadisə və ya şəraitlərlə əlaqədar mühüm qeyri-müəyyənliyin olub-olmaması haqqında qənaəətə gəlirik. Mühüm qeyri-müəyyənliyin mövcüd olduğu qənaətinə gələcəyimiz halda, biz auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara diqqəti yönəltməliyik və ya, əgər bu cür açıqlamalar qeyri-münasib olarsa, rəyimizə düzəliş etməliyik. Bizim nəticələr audit hesabatımızın tarixinədək əldə etdiyimiz audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və ya şəraitlər Şirkətin daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməməsinə gətirib çıxara bilr.
- Məlumatların açıqlaması da daxil olmaqla maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatı, strukturu və məzmunu, eləcə də maliyyə hesabatlarının müvafiq əməliyyat və hadisələri ədalətli təqdimat əldə etmək üçün düzgün təqdim edib-etmədiyini qiymətləndiririk.

Biz idarəetməyə məsul olan şəxslərə, digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış miqyası və vaxtı, audit zamanı daxili nəzarət sistemində aşkarladığımız çatışmazlıqlar da daxil olmaqla mühüm audit tapıntıları barədə məlumat veririk.

Bundan əlavə biz idarəetməyə məsul olan şəxslərə müstəqilliklə bağlı müvafiq etik tələblərə riayət etdiyimiz, eləcə də müstəqilliyimizə təsir göstərə bilməsi əsaslı olaraq ehtimal edilə bilən bütün münasibətlər və digər məsələlər və tələb olunan hallarda müvafiq ehtiyyat tədbirləri haqqında xəbər verdiyimiz barədə məlumat təqdim edirik.

İdarəetmə üzrə məsul şəxslərlə ünsiyyət zamanı müzakirə olunan məsələlər arasından biz cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli olan məsələləri müəyyən edirik və onları əsas audit məsələləri kimi tanıyırıq. Qanunvericilik və ya normativ aktlar həmin məsələnin ictimai açıqlanmasına mane olmursa və ya olduqca nadir hallarda, həmin məsələnin hesabatda açıqlanmasının mümkün mənfi nəticələrinin, belə bir açıqlamanın ictimai maraqlar baxımından verə biləcəyi faydalardan daha ağır basacağı qənaətinə gəldiyimiz hallar istisna olmaqla, bu məsələlər auditor hesabatımızda təsvir olunur.

Bu müstəqil auditor hesabatı ilə nəticələnən audit üzrə audit partnyoru Yunis Salayevdir.

BDO Azərbaycan MMC

30 may 2025-ci il

Bakı, Azərbaycan

BDO

	Qeyd	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023 (təkrar təsnifləşdirilmiş)
AKTİVLƏR			
Nağd pul və bank qalıqları	6	14,413,337	3,114,004
Müştərilərə kreditlər, xalis	8	57,836,770	16,157,205
Əmlak və avadanlıq	10	338,000	196,326
Qeyri-maddi aktivlər	10	9,165	8,360
Təxirə salınmış vergi aktivi	7	5,036,079	605,680
Digər aktivlər	9	3,990,439	166,124
Cəmi aktivlər		**81,623,790**	**20,247,699**
ÖHDƏLIKLƏR			
Borc alınmış vəsaitlər	11	20,452,453	15,997,787
Tərəfdaşlara borclar		7,578,298	2,707,109
Hesablanmış öhdəliklər		642,350	222,622
Digər öhdəliklər	12	17,350,237	2,075,192
Cəmi öhdəliklər		**46,023,338**	**21,002,710**
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	13	300,000	300,000
Yığılmış mənfəət/(zərər)		35,300,452	(1,055,011)
CƏMİ SƏHİMLƏR		**35,600,452**	**(755,011)**
CƏMİ ÖDƏLİKLƏR Və KAPİTAL		**81,623,790**	**20,247,699**

10-39-cu səhifələrdəki qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsidir.

Krists Krumins
Direktor müavini

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

30 may 2025

	Qeyd	31 dekabr 2024-cü il tarixinə başa çatan il	31 dekabr 2023-cü il tarixinə başa çatan il (təkrar təsnifləşdirilmiş)
Faiz gəliri	14	93,712,411	10,273,366
Faiz xərci	14	(2,909,924)	(723,137)
Gözlənilən kredit zərərindən əvvəl xalis faiz gəliri		**90,802,487**	**9,550,229**
Müştərilərə verilən kreditlər üzrə gözlənilən kredit zərərlərində dəyişmə		(22,071,779)	(3,032,545)
Xalis faiz gəliri		**68,730,708**	**6,517,684**
İnzibati xərclər	15	(18,165,966)	(4,094,403)
Haqq və komissiya xərcləri	16	(6,102,422)	(2,231,547)
Borc satışından yaranan xalis zərər		(2,636,631)	(231,982)
Valyuta mübadiləsindən xalis nəticə		1,181,404	(414,904)
Digər gəlirlər/(xərclər), xalis		4,184,181	(28,897)
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət/(zərər)		**47,191,274**	**(484,049)**
Gəlir vergisi xərcləri	7	(9,451,176)	168,299
İl üzrə xalis mənfəət/(zərər)		**37,740,098**	**(315,750)**
İl üzrə cəmi məcmu mənfəət/(zərər)		**37,740,098**	**(315,750)**

10-39-cu səhifələrdəki qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsidir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
"SF AZERBAIJAN" BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI
VÖEN: 1405686861
MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

Krists Krumins
Direktor müavini

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

30 May 2025

	Nizamnamə kapitalı	Yığılmış mənfəət/(zərər)	Cəmi
1 yanvar 2023-cü il tarixinə balans	**300,000**	**(739,261)**	**(439,261)**
İl üzrə cəmi məcmu zərər	-	(921,430)	**(921,430)**
31 dekabr 2023-cü il tarixinə daha əvvəl təsnifləşdirilmiş kimi balans	**300,000**	**(1,660,691)**	**(1,360,691)**
Təkrar təsnifləşdirmənin təsiri (Qeyd-2)	-	605,680	**605,680**
31 dekabr 2023-cü il tarixinə təkrar təsnifləşdirilmiş kimi balans	**300,000**	(1,055,011)	**(755,011)**
İl üzrə cəmi məcmu mənfəət	-	37,740,098	**37,740,098**
Dividendlər	-	(1,384,635)	**(1,384,635)**
31 dekabr 2024-cü il tarixinə balans	**300,000**	**35,300,452**	**35,600,452**

10-39-cu səhifələrdəki qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsidir.

Krists Krumins
Direktor müavini

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

30 may 2025

	Qeyd	31 dekabr 2024-cü ildə bitən il üzrə	31 dekabr 2023-cü ildə bitən il üzrə
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Vergidən əvvəl mənfəət/(zərər)		47,191,273	(484,049)
Düzəlişlər:			
Köhnəlmə və amortizasiya	8	55,340	23,724
Maliyyə aktivləri üzrə gözlənilən kredit zərərlərinin hesablanması	5	25,080,305	3,032,545
Faiz xərcləri		2,909,924	723,137
Valyuta mübadiləsindən əmələ gələn fərq		(1,181,404)	414,904
Əməliyyat fəaliyyətindən xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti		**74,055,438**	**3,710,261**
Əməliyyat aktivlərində azalma/(artım):			
Müştərilərə verilən kredit	5	(66,759,870)	(19,420,801)
Digər aktivlər	6	(3,826,970)	(158,840)
Əməliyyat öhdəliklərində artım/(azalma):			
Tərəfdaşlara borclar	7	5,028,209	3,285,809
Hesablanmış öhdəliklər		419,727	222,622
Digər öhdəliklər	9	3,011,197	722,835
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində cəmi dəyişikliklər		**11,927,731**	**(11,638,114)**
Ödənilmiş gəlir vergisi		(1,615,791)	(43,883)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		**10,311,940**	**(11,681,997)**
İnvestisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin alınması	8	(197,819)	(153,408)
İnvestisiya fəaliyyətindən xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti		**(197,819)**	**(153,408)**
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Borc alınmış vəsaitlərdən daxil olan pul vəsaitləri		3,252,390	15,054,839
Borc alınmış vəsaitlər üzrə ödənilən faizlər		(599,185)	(71,586)
Ödənilmiş dividend		(1,384,635)	-
İnvestisiya fəaliyyətlərinə yönələn xalis pul vəsaitləri		**1,268,570**	**14,983,253**
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım		**11,382,691**	**3,147,848**
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		**3,114,004**	**50,022**
Valyuta məzənnəsinin dəyişməsinin xarici valyutada saxlanılan nağd pul və banklardakı qalıqlara təsiri		(83,358)	(83,866)
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		**14,413,337**	**3,114,004**

10-39-cu səhifələrdəki qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsidir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI "SF AZERBAIJAN" BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI VÖEN: 1405686861 MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

Krists Krumins
Direktor müavini

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

30 may 2025

1. ÜMUMİ MƏLUMAT

"SF Azerbaijan" Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC ("Şirkət") Azərbaycan Respublikasında təsis edilib və daimi əsasda yerləşir.

Əsas fəaliyyəti: Şirkət Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ("CBAR") tərəfindən verilmiş BKT-24 nömrəli xüsusi lisenziya əsasında fəaliyyət göstərir və CBAR tərəfindən tənzimlənir. Şirkət yalnız fiziki şəxslərə kredit verir. Bu lisenziyaya əsasən, Şirkətin nağd pul depozitləri və nağd pul depozitləri şəklində girov almaq hüququ yoxdur.

Şirkətin hüquqi ünvanı "Demirchi Tower" Xocalı prospekti 37, Bakı AZ1025, Azərbaycan Respublikasıdır.

Maliyyə Hesabatları, başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, Azərbaycan Manatı ("AZN") ilə təqdim olunur.

Əməliyyat mühiti

Şirkətin fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. Şirkət Azərbaycanda inkişaf etməkdə olan bazarın xüsusiyyətlərini əks etdirən iqtisadi və maliyyə bazarlarının təsirinə məruz qalır. Hüquqi, vergi və tənzimləyici bazalar inkişaf etməyə davam edir, lakin müxtəlif şərhlərə və tez-tez baş verən dəyişikliklərə məruz qalır ki, bu da digər hüquqi və fiskal manеələrlə yanaşı Azərbaycanda fəaliyyət göstərən qurumları bir sıra çətinliklərlə üz-üzə qoyur.

Şirkət iqtisadiyyata və beynəlxalq enerji qiymətlərinin səviyyəsinə əhəmiyyətli dərəcədə məruz qalır. Tədarük zəncirindəki narahatlıqlara görə xam neft qiymətləri ilin birinci yarısında artmışdır, lakin ilin ikinci yarısından etibarən mümkün iqtisadi tənəzzüllə bağlı narahatlıqlar tələbi azaltdığından neft qiymətləri ümumiyyətlə azaldı.

2015-2016-cı illərdə Azərbaycan manatının devalvasiyası biznes mühitində ciddi qeyri-müəyyənliklərə gətirib çıxarmışdır, buna görə də hökumət son 5 ildə məzənnəni sabit saxlamaq üçün bütün lazımi tədbirləri görüb. Nəticədə qlobal qiymətlərin davamlı dəyişməsi yerli valyutaya təsir göstərməmişdir və buna görə də biznes mühitində qeyri-müəyyənliyi artırmamışdır.

Qarabağ regionu üzərində atəşkəs razılaşmasının davamlılığı biznes mühitini də yaxşılaşdırır, çünki sərmayələrin cəlb edilməsi və işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişafı üçün hökumət tərəfindən bir sıra layihələr həyata keçirilir.

2. HAZIRLANMA VƏ UÇOT SİYASƏTİNİN ƏSASLARI

Bu Maliyyə Hesabatları Mühasibat Uçotu üzrə Beynəlxalq Standartlar Şurası ("MUBSŞ") tərəfindən keçmiş dəyər konvensiyasına uyğun olaraq buraxılmış Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır. Hazırkı Maliyyə Hesabatlarının hazırlanması zamanı tətbiq olunan əsas uçot siyasətləri aşağıda təqdim edilir.

Maliyyə hesabatlarının MHBS standartlarına uyğun hazırlanması bəzi mühüm uçot təxminlərindən istifadəni tələb edir. Bu həmçinin rəhbərlikdən uçot siyasətinin ən uyğun tətbiqi ilə bağlı mühakimə yürütməsini tələb edir. Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı əhəmiyyətli mülahizələrin və təxminlərin edildiyi sahələr və onların təsiri 3 saylı Qeyddə açıqlanır.

Azərbaycan Respublikasının milli valyutası Şirkətin əməliyyat və təqdimat valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN"), çünki bu valyuta Şirkətin əsas hadisələrinin və əməliyyatlarının iqtisadi mahiyyətini ən yaxşı şəkildə əks etdirir.

AZN həm də bu Maliyyə Hesabatlarının məqsədləri üçün valyutanın təqdimatıdır. AZN ilə təqdim edilən maliyyə məlumatları, başqa cür göstərilmədikdə, minə qədər yuvarlaqlaşdırılır.

Səhvlərin düzəldilməsi:

Şirkət 31 dekabr 2024-cü il tarixinə təxirə salınmış vergi aktivini hesablamışdır. 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə audit edilmiş maliyyə hesabatlarına əsasən, Şirkət gələcəkdə vergiyə cəlb olunan mənfəətin olmayacağını fərz edərək, təxirə salınmış vergi aktivini tanınmamışdır. İl ərzində Şirkət vergiyə cəlb olunan mənfəətə malik olmuşdur və Şirkət növbəti illərdə də mənfəət gözləyir. Beləliklə, təxirə salınmış vergi aktivi tanınmış və Şirkət səhvlərin düzəldilməsi və Maliyyə Hesabatlarının daha yaxşı təqdim edilməsi üçün Maliyyə Hesabatlarını retrospektiv olaraq təkrar təqdim etmişdir. Bununla belə, təsir əhəmiyyətli olmadığından və 31 dekabr 2022-ci il tarixinə heç bir təsir olmadığından, 31 dekabr 2022-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları təkrar təqdim edilməmişdir və 31 dekabr 2023-cü il tarixli Maliyyə Hesabatları təkrar təsnifləşdirmə qüvvəyə minməklə 1 saylı MUBS-a uyğun olaraq təkrar təqdim edilmişdir.

Təkrartəsnifləşdirməyin təsiri aşağıdakı kimidir:

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat

	31 dekabr 2023		
	Daha əvvəl təqdim edildiyi kimi	**Düzəliş**	**Təkrar təsnifləşdirilmiş**
Təxirə salınmış Vergi Aktivi	-	605,680	605,680
Bölüşdürülməmiş mənfəət	1,660,691	(605,680)	1,055,011

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat

	31 dekabr 2023		
	Daha əvvəl təqdim edildiyi kimi	**Düzəliş**	**Təkrar təsnifləşdirilmiş**
Gəlir vergisi (xərci)/krediti	(437,381)	605,680	168,299

3. MÜHÜM MÜHASIBAT UÇOTU PRINSIPLƏRI

Effektiv faiz metodu

Faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə mənfəət və ya zərərdə tanınır. "Effektiv faiz dərəcəsi" maliyyə alətinin gözlənilən istifadə müddəti ərzində təxmin edilən gələcək nağd ödənişləri və ya daxilolmaları aşağıdakılara qədər dəqiqliklə diskontlaşdıran dərəcədir:

- Maliyyə aktivinin ümumi balans dəyəri; və ya
- Maliyyə öhdəliyinin amortizasiya dəyəri

Alınmış və ya yaranmış kredit riski ilə üzləşmiş aktivlərdən başqa maliyyə alətləri üçün effektiv faiz dərəcəsini hesablayarkən Şirkət maliyyə alətinin bütün müqavilə şərtlərini nəzərə alaraq gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini təxmin edir, lakin gözlənilən kredit zərərlərini nəzərə almır. Alınmış və ya yaranmış kreditlə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün gözlənilən kredit zərərləri də daxil olmaqla, təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətindən istifadə etməklə kreditə uyğunlaşdırılmış effektiv faiz dərəcəsi hesablanır. Effektiv faiz dərəcəsinin hesablanmasına effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan ödənilmiş və ya alınmış əməliyyat xərcləri və xallar daxildir. Əməliyyat xərclərinə maliyyə aktivinin və ya maliyyə öhdəliyinin alınması və ya buraxılması ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə xərclər daxildir.

Amortizasiya dəyəri və ümumi balans dəyəri

Maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin amortizasiya dəyəri əsas borc məbləği üzrə ödənişlər çıxılmaqla, ilkin məbləğ ilə ödəniş məbləği arasında istənilən fərqin effektiv faiz metodu əsasında kumulyativ amortizasiyası əlavə edilməklə və yaxud çıxılmaqla, dəyərsizləşmə üzrə azalma çıxılmaqla maliyyə aktivinin ilkin tanınma zamanı ölçüldüyü, və maliyyə aktivləri üçün gözlənilən kredit zərəri üçün ehtiyata düzəliş edildiyi dəyərdən ibarətdir.

Amortizasiya dəyərilə ölçülən "maliyyə aktivinin ümumi balans dəyəri" hər hansı gözlənilən kredit zərəri ehtiyatına düzəliş edilməzdən əvvəl maliyyə aktivinin amortizasiya dəyəridir.

Faiz gəliri və xərclərinin hesablanması

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə öhdəliyinin effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aktivinin və ya maliyyə öhdəliyinin ilkin tanınması zamanı hesablanır. Faiz gəlirləri və xərclərinin hesablanması zamanı effektiv faiz dərəcəsi aktivin ümumi balans dəyərinə (aktiv kredit baxımından dəyərsizləşmədikdə) və ya öhdəliyin amortizasiya dəyərinə tətbiq edilir.

Bununla belə, ilkin tanınmadan sonra kredit baxımından dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün faiz gəliri maliyyə aktivinin amortizasiya dəyərinə effektiv faiz dərəcəsini tətbiq etməklə hesablanır. Aktiv artıq kredit baxımından dəyərsizləşmirsə, faiz gəlirinin hesablanması təkrar ümumi əsasda aparılır.

İlkin tanınma zamanı kredit baxımından dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün faiz gəliri kreditə uyğunlaşdırılmış effektiv faiz dərəcəsini aktivin amortizasiya dəyərinə tətbiq etməklə hesablanır. Faiz gəlirinin hesablanması, aktivin kredit riski yaxşılaşsa belə, təkrar ümumi əsasda aparılmır.

Təqdimat

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəlirinə amortizasiya dəyərilə ölçülən maliyyə aktivləri üzrə faizlər daxildir;

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan faiz xərclərinə amortizasiya dəyərilə ölçülən maliyyə öhdəlikləri üzrə faizlər daxildir;

Mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan digər faiz gəlirlərinə maliyyə lizinqlərinə xalis investisiyalar üzrə faiz gəlirləri daxildir.

Xarici valyutanın konvertasiyası

Xarici valyutada aparılan əməliyyatlar əməliyyatların aparıldığı tarixdəki məzənnə ilə Şirkətin müvafiq funksional valyutalarına konvertasiya edilir.

Şirkətin nəticələri və maliyyə vəziyyəti aşağıdakı kimi təqdimat valyutasına konvertasiya edilir:

a) Hər bir maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat üzrə aktiv və öhdəliklər müvafiq hesabat dövrünün sonunda bağlanma məzənnəsi ilə konvertasiya edilir:
b) Gəlir və xərclər orta valyuta məzənnələri ilə (əgər bu orta qiymət əməliyyat tarixində qüvvədə olan məzənnələrin məcmu təsirinin ağlabatan orta qiyməti deyilsə, bu halda gəlir və xərclər əməliyyatların aparıldığı tarixə konvertasiya edilir);
c) Kapitalın komponentləri tarixi məzənnə ilə konvertasiya edilir və
d) Bütün yaranan məzənnə fərqləri digər məcmu gəlirdə tanınır.

Xarici əməliyyat üzərində nəzarət itirildikdə, fərqli təqdimat valyutasına konvertasiya ilə bağlı daha əvvəl tanınmış məzənnə fərqləri gəlir və ya silinmə üzrə zərərin bir hissəsi kimi il üzrə digər məcmu gəlirdən mənfəət və ya zərər hesablarına keçirilərək təkrar təsnif edilir.

Şirkətin Maliyyə Hesabatlarının hazırlanmasında istifadə etdiyi ilin sonuna valyuta məzənnələri aşağıdakı kimidir:

Tarix	ABŞ dolları	AVRO
31 dekabr 2024	1.70	1.77
31 dekabr 2023	1.70	1.88

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə kassada olan əskinaslar və sikkələr, banklarda saxlanılan qeyri-məhdud qalıqlar və ədalətli dəyərində cüzi dəyişiklik riskinə məruz qalan və Şirkət tərəfindən qısamüddətli öhdəliklərin idarə edilməsində istifadə olunan ilkin ödəmə müddəti üç aydan az olan yüksək likvidli maliyyə aktivləri daxildir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda amortizasiya dəyərində əks etdirilir.

Maliyyə alətləri - əsas ölçmə şərtləri

Təsnifatdan asılı olaraq, maliyyə alətləri aşağıda göstərildiyi kimi ədalətli dəyərlə və ya amortizasiya dəyərilə hesaba alınır.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində Şirkətin həmin tarixə daxil ola biləcəyi əsas bazarda, yaxud əsas bazar olmadıqda ən sərfəli bazarda bazar iştirakçıları arasındakı əməliyyatda aktivin satılması üçün alınmış və ya öhdəliyin ötürülməsi üçün ödənilmiş qiymətdir. Ədalətli dəyərin ən yaxşı sübutu aktiv bazarda qiymətdir. Aktiv bazar qiymət məlumatlarını davamlı olaraq təmin etmək üçün aktiv və ya öhdəlik üzrə əməliyyatların kifayət qədər tezliyə və həcmə malik olduğu bazardır.

Aktiv bazarda satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri fərdi aktiv və ya öhdəlik üçün kotirovka edilmiş qiymətin və Şirkətə məxsus alətlərin sayının məhsulu kimi ölçülür. Bu, bazarın normal gündəlik ticarət həcmi saxlanılan kəmiyyəti mənimsəmək üçün kifayət etmədiyi hala da şamil edilir və bir əməliyyatda maddəni satmaq üçün sifarişlərin verilməsi kotirovka edilmiş qiymətə təsir edə bilər.

Diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti modelləri və ya yaxın vaxtlarda həyata keçirilən əməliyyatlara əsaslanan modellər və ya investisiya obyektlərinin maliyyə məlumatlarının nəzərə alınması kimi qiymətləndirmə üsulları xarici bazar qiymətləri haqqında məlumatın mövcud olmadığı bəzi maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini ölçmək üçün istifadə olunur. Ədalətli dəyərin ölçülməsi ədalətli dəyər iyerarxiyasında səviyyə üzrə aşağıdakı kimi təhlil edilir:

(i) birinci səviyyə eyni aktiv və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka edilmiş qiymətlərlə (düzəliş edilməmiş) qiymətləndirmələrdir,

(ii) ikinci səviyyə qiymətləndirmələr aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilən bütün əhəmiyyətli məlumatlarla, birbaşa (yəni qiymətlər kimi) və dolayısı ilə (yəni qiymətlərdən əmələ gələn) qiymətləndirmə üsullarıdır.

(iii) üçüncü səviyyə qiymətləndirmələr yalnız müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan qiymətləndirmələrdir (yəni, qiymətləndirmə əhəmiyyətli müşahidə olunmayan məlumatlar tələb edir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir. Qeyd 21-ə baxın.

Əməliyyat xərcləri maliyyə alətinin alınması, buraxılması və ya silinməsi ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə xərclərdir. Əlavə xərclər əməliyyat baş tutmadığı təqdirdə, çəkilməyəcək xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış agenti kimi fəaliyyət göstərən işçilər də daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilən haqlar və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və qiymətli kağız birjaları tərəfindən yığımlar, və transfer əməliyyatları üzrə vergi və rüsumlar aiddir. Əməliyyat xərclərinə borc premiyaları və ya endirimlər, maliyyələşdirmə xərcləri və ya daxili inzibati və ya saxlama xərcləri aid deyil.

Amortizasiya dəyəri maliyyə alətinin ilkin tanınma zamanı əsas borc məbləği, üstəgəl hesablanmış faizlər və maliyyə aktivləri üçün yaranmış dəyərsizləşmə zərərlərinin silinməsi çıxılmaqla tanındığı məbləğdir. Hesablanmış faizlərə ilkin tanınma zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəmə məbləğinə hər hansı mükafatın və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəliri və hesablanmış faiz xərcləri, o cümlədən həm hesablanmış kupon, həm də amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (əgər varsa, başlanğıcda təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla) ayrıca təqdim edilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu balans dəyəri üzrə dövr üzrə sabit faiz dərəcəsinə (effektiv faiz dərəcəsi) nail olmaq üçün faiz gəlirlərinin və ya faiz xərclərinin müvafiq dövr ərzində bölüşdürülməsi üsuludur.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə alətinin gözlənilən istifadə müddəti və ya daha qısa müddət ərzində təxmin edilən gələcək nağd ödənişləri və ya daxilolmaları (gələcək kredit zərərləri istisna olmaqla), müvafiq olduqda, maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə qədər dəqiq diskontlaşdıran dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi alətdə müəyyən edilmiş dəyişkən dərəcə üzrə kredit spredini əks etdirən mükafat və ya diskont və ya bazar dərəcələrinə yenidən təyin edilməyən digər dəyişən dəyərlər istisna olmaqla, dəyişən faiz alətlərinin pul vəsaitlərinin hərəkətini növbəti faizin təkrar qiymətləndirilməsi tarixinə diskontlaşdırır. Bu cür mükafatlar və ya endirimlər alətin bütün gözlənilən istifadə müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskontlaşdırılmış dəyərin hesablanmasına effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış bütün haqlar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

Maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyi ilkin olaraq ədalətli dəyərlə, əlavə olaraq mənfəət və ya zərər hesabında ədalətli dəyərə daxil olmayan bir vahid üçün, onun alınması və ya buraxılması ilə birbaşa əlaqəli olan əməliyyat xərcləri ilə ölçülür.

İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyərin ən yaxşı göstəricisi onun əməliyyat qiymətidir. İlkin tanınma zamanı mənfəət və ya zərər yalnız ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasında eyni alətdə müşahidə oluna bilən cari bazar əməliyyatları və ya məlumatlarına yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatları daxil edən qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilə bilən fərq olduqda hesaba alınır.

Normativ tələblər və yaxud bazar konvensiyası ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində çatdırılmasını tələb edən maliyyə aktivlərinin bütün alqı-satqı prosesi ("müntəzəm şəkildə" alqı-satqı) Şirkətin maliyyə alətini təqdim etməyi öhdəsinə götürdüyü tarixdə hesaba alınır. Bütün digər alış və satışlar Şirkət alətin müqavilə müddəalarına tərəf olduqda tanınır.

Maliyyə alətlərinin təsnifatı

Maliyyə aktivi digər məcmu gəlirdə amortizasiya olunmuş ədalətli dəyərlə ölçülən və ya mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərlə ölçülən kimi təsnif edilir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab vedikdə və mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərlə ölçülən hesab edilmədikdə, amortizasiya dəyərilə ölçülür

- aktiv məqsədi müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin toplamaq üçün aktiv saxlamaq olan biznes modeli çərçivəsində saxlandıqda; və
- maliyyə aktivinin müqavilə şərtləri müəyyən tarixlərdə yalnız əsas borc məbləği üzrə ödənilməmiş əsas borc və faizlərin ödənişlərindən ibarət pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə nəticələndikdə.

Borc aləti aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab vedikdə və mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərlə ölçülən hesab edilmədikdə, amortizasiya dəyərilə ölçülür.

- aktiv həm müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti, həm də maliyyə aktivlərinin satışı ilə əldə edilən biznes modeli çərçivəsində saxlandıqda; və
- maliyyə aktivinin müqavilə şərtləri müəyyən tarixlərdə yalnız əsas borc məbləği üzrə ödənilməmiş əsas borc və faizlərin ödənişlərindən ibarət pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə nəticələndikdə.

Ticarət üçün saxlanılmayan kapital investisiyasının ilkin tanınması zamanı Şirkət ədalətli dəyərdə sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə təsnif etməyi (dəyişməmək şərtilə) seçə bilər. Bu seçim investisiyadan-investisiyaya prinsipinə əsaslanır.

Mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərlə ölçülən kimi təsnifləşdirilən bütün digər maliyə aktivləri.

Bundan əlavə, ilkin tanınma zamanı, Şirkət amortizasiya dəyərilə və ya digər məcmu gəlirdə amortizasiya olunmuş ədalətli dəyərlə ölçülən tələblərinə cavab verən maliyyə aktivini mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərlə ölçülən kimi (dəyişməmək şərtilə) təsnif edə bilər, bir halda ki bu, əks halda yarana biləcək uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırılsın və yaxud əhəmiyyətli dərəcədə azaldılsın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Şirkət aktivin portfel səviyyəsində saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirir, çünki bu, biznesin idarə edilməsi və məlumatın rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu ən yaxşı şəkildə əks etdirir. Nəzərdən keçirilən məlumatlara aşağıdakılar daxildir:

- portfel üçün bəyan edilmiş siyasət və məqsədlər və bu siyasətlərin praktikada işləməsi. Xüsusilə, rəhbərliyin strategiyası müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanmasına, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul vəsaitlərinin hərəkətinə yönəlib.
- portfelin fəaliyyətinin necə qiymətləndirilməsi və Şirkətin rəhbərliyinə məlumat verilməsi
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) fəaliyyətinə təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerlərinə necə kompensasiya ödənilməsi - məsələn, kompensasiyanın idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərinə və ya müqavilə əsasında yığılmış pul vəsaitlərinin hərəkətinə əsaslanıb-əsaslanmaması; və
- əvvəlki dövrlərdə satışın tezliyi, həcmi və vaxtı, belə satışın səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti ilə bağlı gözləntiləri. Bununla belə, satış fəaliyyəti ilə bağlı məlumatlar ayrı-ayrılıqda deyil, Şirkətin maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi ilə bağlı bəyan edilmiş məqsədinə necə nail olunmasının və pul vəsaitlərinin hərəkətinin necə həyata keçirildiyinin ümumi qiymətləndirilməsinin bir hissəsi kimi nəzərdən keçirilir.

Müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin yalnız əsas borc və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsi

Bu qiymətləndirmənin məqsədləri üçün "əsas" ilkin tanınma zamanı maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri kimi müəyyən edilir. "Faiz pulun zaman dəyəri və müəyyən bir müddət ərzində ödənilməmiş əsas məbləğlə bağlı kredit riski və digər əsas kredit riskləri və xərcləri (məsələn, likvidlik riski və inzibati xərclər), eləcə də mənfəət marjası üçün ödəniş kimi müəyyən edilir.

Müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin yalnız əsas borc və faiz ödənişləri olub-olmadığını qiymətləndirərkən Şirkət alətin müqavilə şərtlərini nəzərə alır. Buraya maliyyə aktivində müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin vaxtını və ya məbləğini dəyişdirə biləcək müqavilə şərtlərinin olub-olmamasının qiymətləndirilməsi daxildir. Qiymətləndirmə aparılarkən Şirkət nəzərə aşağıdakıları alır;

- pul vəsaitlərinin hərəkətinin məbləğini və vaxtını dəyişdirəcək şərti hadisələr:
- leviric xüsusiyyətləri:
- əvvəlcədən ödəmə və uzadılma şərtləri:
- Şirkətin müəyyən aktivlərdən pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı iddiasını məhdudlaşdıran şərtlər (məsələn, geri qaytarılmayan aktiv razılaşmaları): və
- pulun zaman dəyərinin nəzərə alınmasını dəyişdirən xüsusiyyətlər - məsələn, faiz dərəcələrinin vaxtaşırı sıfırlanması.

Maliyyə aktivlərinin təkrar təsnifləşdirilməsi

Şirkətin maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes modelini dəyişdikdən sonrakı dövr istisna olmaqla, maliyyə aktivləri onların ilkin tanınmasından sonra təkrar təsnifləşdirilmir. Təkrar təsnifləşdirmənin gələcək dövrlərə təsiri var.

Maliyyə öhdəlikləri

Şirkət maliyyə öhdəliklərini amortizasiya dəyərilə qiymətləndirilmiş kimi təsnif etmişdir. Maliyyə öhdəlikləri ilkin tanınmadan sonra təkrar təsnifləşdirilmir.

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivinin şərtləri dəyişdirildikdə, Şirkət dəyişdirilmiş aktivin pul vəsaitlərinin hərəkətinin əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənib fərqlənmədiyini qiymətləndirir. əgər pul vəsaitlərinin hərəkəti əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənərsə ("əhəmiyyətli dəyişiklik" kimi istinad edilir), ilkin maliyyə aktivindən pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə müqavilə hüquqlarının müddəti bitmiş hesab edilir. Bu halda, ilkin maliyyə aktivinin tanınması dayandırılır və yeni maliyyə aktivi ədalətli dəyər üstəgəl istənilən uyğun əməliyyat xərcləri ilə tanınır. Dəyişikliyin bir hissəsi kimi alınan hər hansı ödənişlər aşağıdakı kimi uçota alınır:

- yeni aktivin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsində nəzərə alınan haqlar və uyğun əməliyyat xərclərinin ödənilməsini əks etdirən haqlar aktivin ilkin qiymətləndirilməsinə daxil edilir: və
- digər ödənişlər tanınmanın dayandırılması üzrə mənfəət və ya zərərin bir hissəsi kimi mənfəət və ya zərərə daxil edilir.

Mövcud maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəlikləri üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişikliklər, əgər onlar mövcud müqavilə şərtlərindən irəli gəlirsə, məsələn, CBAR-nin əsas dərəcəsinin dəyişməsi ilə əlaqədar Şirkət tərəfindən başlanmış faiz dərəcələrində dəyişikliklər, əgər kredit müqaviləsi Şirkətə bunu etmək hüququ verirsə, dəyişiklik hesab edilmir.

Şirkət dəyişikliyin əhəmiyyətli olub-olmamasının kəmiyyət və keyfiyyət qiymətləndirməsini aparır, yəni, ilkin maliyyə aktivinin və ya dəyişdirilmiş maliyyə aktivinin pul vəsaitlərinin hərəkətinin əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub-olmamasını. Şirkət dəyişikliyin kəmiyyət və keyfiyyət amillərinə əsaslanaraq əhəmiyyətli olub-olmamasını aşağıdakı ardıcıllıqla qiymətləndirir: keyfiyyət amilləri, kəmiyyət amilləri, keyfiyyət və kəmiyyət amillərinin birgə təsiri. Pul vəsaitlərinin hərəkəti əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənərsə, ilkin maliyyə aktivindən pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə müqavilə hüquqlarının müddəti bitmiş hesab edilir. Bu qiymətləndirməni apararkən Şirkət maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılmasına dair təlimatın analogiyasını aparır.

Şirkət belə qənaətə gəlir ki, dəyişiklik aşağıdakı keyfiyyət amillərinin nəticəsi olaraq əhəmiyyətlidir:

- maliyyə aktivinin valyutasını dəyişdirmək;
- yalnız əsas borc və faiz ödənişləri meyarına uyğun gəlməməyə səbəb olan maliyyə aktivinin şərtlərinin dəyişdirilməsi (məsələn, konvertasiya funksiyasının daxil edilməsi).

Borcalan maliyyə çətinliyi ilə üzləşdikdə pul vəsaitlərinin hərəkəti dəyişdirilirsə, bu dəyişikliyin məqsədi əhəmiyyətli dərəcədə fərqli şərtlərlə yeni aktiv yaratmaqdansa, adətən ilkin müqavilə şərtlərinin bərpasını maksimum dərəcədə artırmaqdır. Əgər Şirkət maliyyə aktivini pul vəsaitlərinin hərəkətinin bağışlanması ilə nəticələnəcək şəkildə dəyişdirməyi planlaşdırırsa, ilk növbədə aktivin bir hissəsinin dəyişməsi baş verməzdən əvvəl silinməsinin lazım olub-olmamasını nəzərdən keçirir (sifariş siyasəti üçün aşağıya baxın). Bu yanaşma kəmiyyət qiymətləndirməsinin nəticələrinə təsir edir və belə hallarda tanınmanın dayandırılması meyarlarının adətən yerinə yetirilməməsi deməkdir. Şirkət əlavə olaraq dəyişikliyin əhəmiyyətli olub-olmamasının keyfiyyətcə qiymətləndirilməsini həyata keçirir.

Amortizasiya dəyəri ilə ölçülən maliyyə aktivinin dəyişdirilməsi maliyyə aktivinin tanınmasının dayandırılması ilə nəticələnmirsə, Şirkət ilkin olaraq aktivin ilkin effektiv faiz dərəcəsindən istifadə etməklə maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərini təkrar hesablayır və nəticədə düzəlişi mənfəət və ya zərərdə dəyişiklik üzrə qazanc və ya zərər kimi tanıyır. Dəyişkən faiz dərəcələri olan maliyyə aktivləri üçün dəyişdirilmədən əldə edilən gəlir və ya zərərin hesablanması üçün istifadə edilən ilkin effektiv faiz dərəcəsi dəyişiklik zamanı cari bazar şərtlərini əks etdirmək üçün düzəliş edilir. Dəyişikliyin bir hissəsi kimi çəkilən hər hansı xərclər və ya haqlar və alınan haqlar dəyişdirilmiş maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərinə düzəliş edir və dəyişdirilmiş maliyyə aktivinin qalan müddəti ərzində amortizasiya edilir.

Belə bir dəyişiklik borcalanın maliyyə çətinlikləri səbəbindən həyata keçirilirsə, mənfəət və ya zərər dəyərsizləşmə zərərləri ilə birlikdə təqdim edilir. Digər hallarda, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəliri kimi təqdim edilir.

Sabit faizli kreditlər üçün, borcalanın krediti əhəmiyyətli cərimələr olmadan nominal üzrə ödəmək imkanı olduqda Şirkət dəyişkən faizli maliyyə alətləri üzrə təlimatlardan istifadə etməklə faiz dərəcəsinin cari bazar dərəcəsinə dəyişdirilməsini nəzərdən keçirir. Bu o deməkdir ki, effektiv faiz dərəcəsi gələcək dövrlərə şamil edilməklə düzəliş edilir.

Maliyyə Öhdəlikləri

Öhdəliyin şərtləri dəyişdirildikdə və dəyişdirilmiş öhdəliyin pul vəsaitlərinin hərəkəti əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndikdə Şirkət maliyyə öhdəliyinin tanınmasını dayandırır. Bu halda, dəyişdirilmiş şərtlərə əsaslanan yeni maliyyə öhdəliyi ədalətli dəyərlə tanınır. Ödənmiş maliyyə öhdəliyinin balans dəyəri ilə şərtləri dəyişdirilmiş yeni maliyyə öhdəliyi arasındakı fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır. Ödənilmiş ödənişə, əgər varsa, köçürülmüş qeyri-maliyyə aktivləri və dəyişdirilmiş yeni maliyyə öhdəliyi də daxil olmaqla öhdəliklərin götürülməsi daxildir.

Şirkət keyfiyyət amillərini, kəmiyyət amillərini və keyfiyyət və kəmiyyət amillərinin birgə təsirini nəzərə alaraq dəyişikliyin əhəmiyyətli olub-olmamasının kəmiyyət və keyfiyyət qiymətləndirilməsini həyata keçirir. Şirkət belə qənaətə gəlir ki, dəyişiklik aşağıdakı keyfiyyət amilləri nəticəsində əhəmiyyətlidir:

- maliyyə öhdəliyinin valyutasının dəyişməsi:
- konvertasiya seçiminin daxil edilməsi;
- maliyyə öhdəliyinin subordinasiyasının dəyişməsi.

İlkin effektiv faiz dərəcəsindən istifadə etməklə alınmış və diskontlaşdırılmış hər hansı komissiyalar çıxılmaqla ödənilən hər hansı komissiyalar da daxil olmaqla, yeni şərtlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyəri ilkin maliyyə öhdəliyinin qalan pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyərindən ən azı 10 faiz fərqləndikdə, kəmiyyət qiymətləndirməsi üçün şərtlər əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir.

Maliyyə öhdəliyinin dəyişdirilməsi tanınmanın dayandırılması kimi uçota alınmırsa, öhdəliyin amortizasiya dəyəri dəyişdirilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətini ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırmaqla təkrar hesablanır və nəticədə yaranan gəlir və ya zərər mənfəət və ya zərərdə tanınır. Dəyişkən faizli maliyyə öhdəlikləri üçün dəyişdirmədən əldə edilən gəlir və ya zərərin hesablanması üçün istifadə edilən ilkin effektiv faiz dərəcəsi dəyişiklik zamanı cari bazar şərtlərini əks etdirmək üçün düzəliş edilir. Çəkilmiş hər hansı xərc və komissiyalar öhdəliyin balans dəyərinə düzəliş kimi tanınır və alət üzrə effektiv faiz dərəcəsinin təkrar hesablanması yolu ilə dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyinin qalan müddəti ərzində amortizasiya edilir.

Gözlənilən kredit zərərləri

Şirkət mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərlə ölçülməyən aşağıdakı maliyyə alətləri üzrə gözlənilən kredit zərərləri üçün zərər ehtiyatlarını tanıyır: borc alətləri olan maliyyə aktivləri; lizinq üzrə debitor borcları.

Şirkət aşağıdakılar istisna olmaqla, zərər ehtiyatlarını kreditin bütün müddəti ərzində gözlənilən kredit zərərlərinə bərabər məbləğdə ölçür. Bunun üçün onlar 12 aylıq gözlənilən kredit zərərlər kimi ölçülür:

- hesabat tarixində kredit riskinin aşağı olduğu müəyyən edilmiş borc alətləri:
- ilkin tanınmasından sonra kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artmadığı digər maliyyə alətləri (bax. Qeyd 20).

12 aylıq gözlənilən kredit zərərləri hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə aləti üzrə defolt hadisələri nəticəsində yaranan gözlənilən kredit zərərləri hissəsidir. 12 aylıq gözlənilən kredit zərərləri tanınan maliyyə alətləri "Mərhələ 1" maliyyə alətləri kimi istinad edilir.

Kreditin bütün müddəti ərzində gözlənilən kredit zərərləri maliyyə alətinin gözlənilən müddəti ərzində bütün mümkün defolt hadisələri nəticəsində yaranan gözlənilən kredit zərərləridir. Kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artıbsa, lakin maliyyə alətləri kredit baxımından dəyərsizləşmirsə, ömürlük gözlənilən kredit zərərləri (ECL) tanınan maliyyə alətləri "Mərhələ 2" maliyyə alətləri və "Mərhələ 3* maliyyə alətləri (maliyyə alətləri kredit dəyərsizləşməsi ilə üzləşibsə) adlandırılır.

Gözlənilən kredit zərərlərinin ölçülməsi

Gözlənilən kredit zərərləri (ECL) kredit zərərlərinin ehtimala əsaslanan təxminidir. Onlar aşağıdakı kimi ölçülür:

- hesabat tarixinə kredit baxımından dəyərsizləşməyən maliyyə aktivləri: bütün pul vəsaitlərinin çatışmazlığının cari dəyəri kimi (yəni, müqaviləyə uyğun olaraq Şirkətə ödəniləcək pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə Şirkətin əldə etməyi gözlədiyi pul vəsaitlərinin hərəkəti arasındakı fərq):
- hesabat tarixinə kredit baxımından dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri: təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin ümumi balans dəyəri ilə diskontlaşdırılmış dəyəri arasındakı fərq kimi.

Kreditlə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri

Hər hesabat tarixində Şirkət amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivlərinin kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalıb-qalmadığını qiymətləndirir. Maliyyə aktivinin təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə zərərli təsir göstərən bir və ya bir neçə hadisə baş verdikdə, maliyyə aktivi "kredit baxımından dəyərsizləşmiş" hesab edilir.

Maliyyə aktivinin kredit baxımından dəyərsizləşdiyinə dair sübuta aşağıdakı müşahidə edilə bilən məlumatlar daxildir:

- borcalanın Şirkət qarşısında hər hansı əhəmiyyətli kredit öhdəliyi üzrə ödəmə müddəti 90 gündən artıqdır.
- Hesab qalıqlarından istifadə və ya Şirkətin bank depozitləri üzrə gecikdirilmiş ödənişlər üzrə məhdudiyyətlər 7 gündən artıq davam edir.
- borcalan əhəmiyyətli maliyyə çətinliyi ilə üzləşir.
- Şirkətin başqa cür hesab etməyəcəyi şərtlərlə kreditin restrukturizasiyası.

Borcalanın vəziyyətinin pisləşməsi ilə əlaqədar yenidən razılaşdırılmış kredit, müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini əldə etməmək riskinin əhəmiyyətli dərəcədə azaldığına dair sübutlar olmadığı və dəyərsizləşmənin başqa göstəriciləri olmadığı halda, adətən kredit dəyərsizləşmiş hesab olunur. Bundan əlavə, 90 gün və ya daha çox vaxtı keçmiş pərakəndə kredit kredit baxımından dəyərsizləşmiş hesab olunur.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyatın təqdim edilməsi

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə ölçülən maliyyə aktivləri üçün gözlənilən kredit zərərləri üzrə zərər ehtiyatları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aktivlərin ümumi balans dəyərindən çıxılmaqla təqdim olunur.

Silinmələr

Maliyyə aktivinin bütövlükdə və ya onun bir hissəsinin bərpasına dair ağlabatan gözlənti olmadıqda kreditlər silinir. Bu, ümumiyyətlə, Şirkət borcalanın silinməyə məruz qalan məbləğləri ödəmək üçün kifayət qədər gəlir gətirə biləcək gəlir gətirən aktivlərinin olmadığını müəyyən etdikdə baş verir. Bu qiymətləndirmə fərdi aktivlər səviyyəsində aparılır.

Dava əvvəl silinmiş məbləğlərin bərpası mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda "gözlənilən kredit zərərləri"nə daxil edilir.

Hesabdan silinmiş maliyyə aktivləri hələ də Şirkətin ödənilməli olan məbləğlərin geri alınması prosedurlarına riayət etmək məqsədilə əməletmə fəaliyyətlərinə məruz qala bilər.

Gəlir və xərclərin tanınması

Maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyi üzrə effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsi olan haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri effektiv faiz dərəcəsinə daxil edilir.

Digər haqq və komissiya xərcləri əsasən xidmətlər alındıqca xərclənən əməliyyat və xidmət haqlarına aiddir.

Əməliyyat icarəsi üzrə həyata keçirilən ödənişlər icarə müddəti ərzində düz xətt metodu əsasında mənfəət və ya zərərdə tanınır. Icarə güzəştləri icarə müddəti ərzində ümumi icarə xərclərinin tərkib hissəsi kimi tanınır.

Müştərilərə kreditlər

İlin sonuna maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda "Müştərilərə verilmiş kreditlər" başlığına amortizasiya dəyərilə ölçülmüş müştərilərə verilmiş kreditlər daxildir: onlar ilkin olaraq ədalətli dəyər və əlavə birbaşa əməliyyat xərcləri ilə, sonrakı dövrlərdə isə effektiv faiz metodundan istifadə etməklə onların amortizasiya dəyəri ilə ölçülür.

Əmlak və avadanlıq

Əmlak və avadanlıq yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə hesaba alınır.

Hər hesabat tarixində Şirkət əmlak və avadanlıqların dəyərsizləşməsinə dair hər hansı əlamətin olub-olmadığını qiymətləndirir. Belə əlamət varsa, Şirkət bərpa edilə bilən məbləği təxmin edir, bu, aktivin satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və onun istifadə dəyəri arasında daha yüksək qiymət kimi müəyyən edilir. Əmlak və avadanlığın balans dəyəri onların təxmin edilən bərpa dəyərindən yüksək olduqda, onların bərpa edilə bilən dəyərinə qədər silinir və fərq mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda dəyərsizləşmə zərəri kimi əks olunur.

Əmlak və avadanlığın silinməsindən yaranan gəlir və zərər onların balans dəyərinə əsasən müəyyən edilir və mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda mənfəət/(zərər) kimi hesaba alınır.

Təmir və texniki qulluq xərcləri çəkildikdə mənfəət və ya zərər haqqında hesabata daxil edilir.

Köhnəlmə düz xətt metodundan istifadə etməklə aktivlərin faydalı istismar müddəti ərzində qalıq dəyəri çıxılmaqla ilkin dəyərinin silinməsi üçün tanınır. Təxmin edilən faydalı istismar müddəti, qalıq dəyər və amortizasiya metodu hər hesabat dövrünün sonunda aşağıdakı illik dərəcələrlə gələcək dövrlərə şamil edilməklə uçota alınan təxminlərdə hər hansı dəyişikliklərin təsiri ilə nəzərdən keçirilir:

Binalar 7%

Mebel və furniturlar 20%

Komputer avadanlığı 20%

Nəqliyyat vasitələri 20%

Əmlak və avadanlıq obyekti silindikdə və yaxud aktivin davamlı istismarı nəticəsində gələcək iqtisadi faydaların yaranması ehtimal edilmədikdə tanınması dayandırılır. Əmlak və avadanlıq obyektinin silinməsi və ya istismara verilməsi nəticəsində yaranan hər hansı gəlir və ya zərər satışdan əldə olunan gəlir və aktivin balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Qeyri-maddi aktivlər

Ayrı-ayrılıqda əldə edilən məhdud faydalı istismar müddəti olan qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə hesaba alınır. Amortizasiya onların təxmin edilən faydalı istismar müddəti ərzində düz xətt metodu ilə tanınır. Qeyri-maddi aktivlərə proqram lisenziyasına və onun fərdiləşdirilməsinə yatırılan investisiya daxildir.

Təxmin edilən faydalı istismar müddəti və amortizasiya metodu hər hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir, və təxminlərdə hər hansı dəyişikliyin təsiri gələcək dövrlər üzrə uçota alınır. Ayrı-ayrılıqda alınmış qeyri-müəyyən faydalı istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər yığılmış dəyərsizləşmə zərəri çıxılmaqla ilkin dəyərlə hesaba alınır.

Qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının dayandırılması.

Qeyri-maddi aktiv silindikdə və ya istifadədən və ya silinməsindən gələcək iqtisadi fayda gözlənilmədikdə tanınması dayandırılır. Qeyri-maddi aktivin tanınmasının dayandırılması nəticəsində yaranan mənfəət və ya zərərlər, silinmədən əldə edilən xalis gəlirlə aktivin balans dəyəri arasındakı fərq kimi ölçülür və aktivin tanınması dayandırıldıqda mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Maddi və qudvildən başqa qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi.

Hər hesabat dövrünün sonunda Şirkət maddi və qeyri-maddi aktivlərin, həmin aktivlərin dəyərsizləşməsi ilə bağlı hər hansı əlamət olub-olmadığını müəyyən etmək üçün onların balans dəyərini nəzərdən keçirir. Belə əlamət varsa, dəyərsizləşmə zərərinin (əgər varsa) dərəcəsini müəyyən etmək üçün aktivin bərpa edilə bilən dəyəri ölçülür. Fərdi aktivin bərpa dəyərini ölçmək mümkün olmadıqda, Şirkət aktivin aid olduğu gəlir gətirən vahidin bərpa edilə bilən dəyərini təxmin edir.

Qeyri-müəyyən faydalı istismar müddəti olan qeyri-maddi aktivlər və hələ istifadəsi mümkün olmayan qeyri-maddi aktivlər ən azı ildə bir dəfə və aktivin dəyərsizləşə biləcəyinə dair əlamətlər olduqda dəyərsizləşmənin olub-olmadığına dair nəzərdən keçirilir.

Qısamüddətli icarə və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsi

Şirkət qısamüddətli icarələri (yəni, icarə müddəti 12 ay və ya daha az olan və alış opsiyasını ehtiva etməyən icarələr) və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsi üçün qısamüddətli icarələri və aşağı dəyərli aktivlərin tanınması istisnasını tətbiq edir. Qısamüddətli icarələr və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsi üzrə icarə ödənişləri icarə müddəti ərzində düz xətt metodu əsasında xərc kimi tanınır.

Qeyri-maliyyə aktivləri

Təxirə salınmış vergilərdən başqa digər qeyri-maliyyə aktivləri dəyərsizləşmə əlamətlərinin olub-olmamasını yoxlamaq üçün hər hesabat tarixində qiymətləndirilir. Qeyri-maliyyə aktivlərinin bərpa edilə bilən dəyəri onların satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyəri arasında daha yüksək dəyərdir. Aktivin istifadə dəyərini qiymətləndirərkən, pulun zaman dəyərinin cari bazar qiymətləndirmələrini və aktivə xas olan riskləri əks etdirən, güzəştdən əvvəlki diskont dərəcəsindən istifadə etməklə təxmin edilən gələcək gəlirlər, onların cari dəyərinə qədər diskontlaşdırılır. Əksər halda digər aktivlərdən asılı olmayaraq gəlir gətirən aktiv üçün bərpa edilə bilən məbləğ aktivin aid olduğu pul vəsaitlərini yaradan vahid üçün müəyyən edilir.

Qeyri-maliyyə aktivləri ilə bağlı bütün dəyərsizləşmə zərərləri mənfəət və ya zərərdə tanınır və yalnız bərpa edilə bilən məbləği müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdikdə bərpa edilir. Bərpa edilmiş hər hansı dəyərsizləşmə zərəri yalnız hər hansı dəyərsizləşmə zərəri tanınmadığı, amortizasiya və köhnəlmə çıxılmaqla, aktivin balans dəyəri müəyyən edilə bilən balans dəyərindən artıq olmadığı təqdirdə bərpa edilir.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalı səhmdarların nağd pul və ya aktiv şəklində Şirkətə qoyduğu sərmayədən ibarətdir. Nizamnamə kapitalı bölüşdürülməmiş mənfəətlə birlikdə Səhmdarın ümumi kapitalının əhəmiyyətli hissəsini təşkil edir. Səhmdarlar İştirakçıların Ümumi Yığıncağının təsdiqi ilə nizamnamə kapitalını artıra və ya azalda bilər.

Vergiqoyma

Mənfəət vergisi cari və təxirə salınmış vergidən ibarətdir. Mənfəət vergisi mənfəət və ya zərər hesabında tanınır. Mənfəət vergisinin digər məcmu gəlir maddələrinə və ya birbaşa kapitalda tanınan səhmdarlarla əməliyyatlara aid olduğu hallar istisna təşkil edir, bu halda mənfəət vergisi digər məcmu gəlirdə və ya birbaşa kapitalın tərkibində tanınır.

Cari vergi

Cari vergi xərcləri hesabat tarixində qüvvəyə minmiş və ya mahiyyətcə qüvvəyə minmiş vergi dərəcələri və əvvəlki illərlə bağlı ödənilməli olan vergiyə hər hansı düzəlişdən istifadə etməklə, il üzrə vergiyə cəlb olunan gəlir üzrə ödənilməsi gözlənilən vergidir.

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi maliyyə hesabatı məqsədləri üçün aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə vergitutma məqsədləri üçün istifadə edilən məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlərə münasibətdə tanınır. Təxirə salınmış vergi nə mühasibat uçotuna, nə də vergi tutulan mənfəət və zərərə təsir göstərməyən əməliyyatda aktiv və ya öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yaranan müvəqqəti fərqlər üçün tanınmır.

Təxirə salınmış verginin ölçülməsi Şirkətin hesabat dövrünün sonunda onun aktiv və öhdəliklərinin balans dəyərinin bərpasını və ya ödənilməsini gözlədiyi üsula uyğun olaraq vergi nəticələrini əks etdirir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri hesabat tarixinə qüvvəyə minmiş və ya mahiyyətcə qüvvəyə minmiş qanunlara əsasən ləğv edildikdə müvəqqəti fərqlərə tətbiq edilməsi gözlənilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Təxirə salınmış vergi aktivi təkcə müvəqqəti fərqlərin, istifadə olunmamış vergi zərərlərinin və kreditlərin istifadə oluna biləcəyi gələcək vergiyə cəlb olunan mənfəətin mövcud olacağı ehtimal edildikdə tanınır. Təxirə salınmış vergi aktivləri, müvafiq vergi ilə bağlı faydanın əldə edilməsi artıq ehtimal edilmədikdə azaldılır.

Borc alınmış vəsaitlər

Borc götürülmüş vəsaitlər ilkin olaraq ilkin dəyərdə tanınır və bu, borc götürmə ilə bağlı emissiya xərcləri çıxılmaqla alınan məbləğin ədalətli dəyəridir. Faiz daşıyan borclar ilkin tanınmadan sonra effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya dəyərilə ölçülür. Amortizasiya dəyəri hər hansı emissiya xərcləri və hesablaşma üzrə hər hansı endirim və ya mükafat nəzərə alınmaqla hesablanır. Mənfəət və zərərlər öhdəliklərin tanınması dayandırıldıqda və ya dəyərsizləşdikdə, habelə amortizasiya prosesi zamanı mənfəət və zərər haqqında hesabatda tanınır.

4. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQ EDİLMƏSİNDƏ MÜHASIBAT UÇOTU TƏXMINLƏRI VƏ MÜLAHIZƏLƏRI

Şirkətin Maliyyə Hesabatlarının hazırlanması rəhbərlikdən hesabat tarixinə aktiv və öhdəliklərin hesabat edilmiş məbləğlərinə və başa çatan dövr ərzində hesabat edilmiş gəlir və xərclərin məbləğinə təsir edən təxminlər və mülahizələr verməsini tələb edir. Rəhbərlik öz təxmin və mülahizələrini davamlı olaraq qiymətləndirir. Rəhbərlik öz təxmin və mülahizələrində keçmiş təcrübəsinə və mövcud şəraitdə ağlabatan hesab edilən müxtəlif digər amillərə əsaslanır. Fərqli fərziyyələr və ya şərtlərdə faktiki nəticələr bu təxminlərdən fərqlənə bilər. Aşağıdakı təxmin və mülahizələr Şirkətin maliyyə vəziyyətinin təsviri üçün vacib hesab olunur.

Maliyyə Hesabatlarında tanınmış məbləğlərə ən əhəmiyyətli təsir göstərən mülahizələrə və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərə səbəb ola biləcək təxminlərə aşağıdakılar aiddir:

Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın ölçülməsi

Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın ölçülməsi metodologiyanın, modellərin və məlumatların müəyyən edilməsini əhatə edən əhəmiyyətli bir qiymətləndirmədir.

Gözlənilən kredit zərərlərinin ölçülməsi metodologiyasının təfərrüatları Qeyd 20-də açıqlanır. Aşağıdakı komponentlər kredit zərəri üzrə ehtiyata böyük təsir göstərir: defoltun müəyyən edilməsi. SIR, defolt ehtimalı ("DE"), defoltda məruz qalma ("DMQ") və defolt zamanı zərər ("DZZ"), həmçinin makro-iqtisadi ssenarilərin modelləri.

Şirkət gözlənilən kredit zərəri təxminləri ilə faktiki kredit zərəri arasındakı hər hansı fərqləri azaltmaq üçün modelləri və modellərə daxil olan məlumatları müntəzəm olaraq nəzərdən keçirir və təsdiqləyir.

Kredit riskində əhəmiyyətli artım

Kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmadığını müəyyən etmək üçün Şirkət hesabat tarixinin sonunda maliyyə alətinin istifadə müddəti ərzində baş vermiş defolt riskini ilkin tanınma tarixindəki defolt riski ilə müqayisə edir. Qiymətləndirmə hesabat dövrünün sonunda kredit riskinin konkret səviyyəsinə nail olmaqdansa, kredit riskinin nisbi artımı nəzərə alınır. Şirkət lazımsız xərclər və səylər olmadan mövcud olan gələcək dövrlərlə bağlı hesablanmış bütün ağlabatan və dəstəklənə bilən məlumatları nəzərə alır. Bunlara bir sıra amillər daxildir. Xüsusi müştəri portfellərinin davranış aspektləri daxil olmaqla, Şirkət gecikdirilmələrdən əvvəl kredit riskinin artımın davranış göstəricilərini müəyyən edir və ya fərdi alət, həm də portfel səviyyəsində kredit riskinin qiymətləndirilməsinə gələcək dövrlərə aid müvafiq məlumatları daxil edir.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Rəhbərlik hər hesabat tarixində aktivlərin balans dəyərinin bərpa edilə bilməyəcəyini göstərən hadisələr və ya şəraitlər əsasında bütün qeyri-maliyyə aktivlərinin mümkün dəyərsizləşməsinə dair hər hansı göstəricilərin olub-olmadığını qiymətləndirir. Bu cür göstəricilərə Şirkətin biznes planlarında dəyişikliklər, gəlir gətirməyən fəaliyyətə səbəb olan əhəmiyyətli qiymətlərdə dəyişikliklər, icraçı xidmətlərində dəyişikliklər və s. daxildir. Qudvil və qeyri-müəyyən faydalı istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər illik əsasda və dəyərsizləşmə göstəricilərinin mövcud olduğu digər vaxtlarda dəyərsizləşmənin olub-olmadığını müəyyən etmək üçün üçün yoxlanılır. Digər qeyri-maliyyə aktivləri balans dəyərinin bərpa oluna bilməyəcəyinə dair göstəricilər olduqda dəyərsizləşmənin olub-olmadığını müəyyən etmək üçün yoxlanılır.

Aktivin və ya gəlir gətirən vahidin balans dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərindən artıq olduqda, dəyərsizləşmə baş verir, bu da onun silinmə xərcləri, ədalətli dəyəri və istifadə dəyəri arasında daha yüksək olan dəyərdir. Silinmə xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərin hesablanması, aktivin silinməsi ilə bağlı əlavə xərclər çıxılmaqla, oxşar aktivlər və ya müşahidə oluna bilən bazar qiymətləri üçün bir-birindən asılı olmayaraq həyata keçirilən məcburi satış əməliyyatlarından əldə edilən mövcud məlumatlara əsaslanır. İstifadə dəyərinin hesablanması Diskontlaşdırılmış Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti (PVH) modelinə əsaslanır. Pul vəsaitlərinin hərəkəti aktivlərin aid olduğu layihənin büdcələrindən əldə edilir.

Torpaq, tikili və avadanlığın faydalı istismar dövrü

Rəhbərlik öz torpaq, tikili və avadanlıqları və məhdud istismar dövrü müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üçün təxmin edilən faydalı istismar dövrünü və əlaqədar köhnəlmə və amortizasiya xərclərini müəyyən edir. Bu təxmin, Şirkətin aktivdən iqtisadi fayda alacağını gözlədiyi proqnozlaşdırılan dövrə əsaslanır. Faydalı istismar dövrü daha əvvəl hesablanmış istifadə müddətindən az olduqda, rəhbərlik amortizasiya xərclərini artırır. Faydalı istismar dövrü ən azı hər maliyyə ilinin sonunda nəzərdən keçirilir. Yuxarıdakı şərtlərin və ya təxminlərin hər hansı birində dəyişiklik gələcək köhnəlmə və amortizasiya xərclərinə düzəlişlər ilə nəticələnə bilər.

5. UÇOT SİYASƏTLƏRİNƏ VƏ AÇIQLAMALARDA DƏYİŞMƏ

Cari il üçün qüvvədə olan yeni və düzəliş edilmiş MHBS standartları

Aşağıdakı standartlar, düzəlişlər və şərhlər 31 dekabr 2024-cü il tarixinə bitən il üçün qüvvədədir. Bu standartlar, düzəlişlər və şərhlər ya Şirkətin əməliyyatlarına aid deyil, ya da bəzi əlavə açıqlamalar istisna olmaqla, Maliyyə Hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməyib.

- "Maliyyə Alətləri: Açıqlamalar" adlı 7 saylı MHBS-a - Təchizatçının maliyyə razılaşmalarına düzəlişlər
- "İcarələr" adlı 16 saylı MHBS-a düzəlişlər - Satıcı və icarəçinin satış və geri icarə əməliyyatlarını sonrakı dövrlərdə necə qiymətləndirməsinə aydınlıq gətirmək üçün düzəlişlər.
- "Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı" adlı 1 saylı MUBS-a düzəlişlər - Öhdəliklərin qısamüddətli və uzunmüddətli kimi təsnif edilməsi
- "Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı" adlı 1 saylı MUBS-a düzəlişlər - Şərti təəhhüdlərlə uzunmüddətli öhdəliklər
- "Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat" adlı 7 saylı MUBS-a düzəlişlər - Təchizatçının maliyyə razılaşmaları

Düzəlişlər "əhəmiyyətli uçot siyasətinin" açıqlanması tələbini "əhəmiyyətli uçot siyasəti məlumatı" ilə əvəz etməklə uçot siyasəti ilə bağlı açıqlamaları daha məlumatlandırıcı etmək məqsədi daşıyır. Düzəlişlər həmçinin uçot siyasəti məlumatlarının hansı şəraitdə əhəmiyyətli hesab ediləcəyi və buna görə də açıqlanmasını tələb ediləcəyini müəyyən edir.

Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni standartlar, şərhlər və düzəlişlər

Aşağıdakı standartlar, düzəlişlər və şərhlər yalnız onların hər biri ilə münasibətdə qeyd olunan tarixdən və ya ondan sonra başlayan hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. Bu standartlar, düzəlişlər və şərhlər ya Şirkətin əməliyyatlarına aid deyil, ya da müəyyən əlavə açıqlamalar istisna olmaqla, onların Şirkətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir.

Aşağıdakı düzəlişlər 1 yanvar 2025-ci il tarixindən etibarən qüvvəyə minir:

- "Xarici Valyuta Məzənnələrində Dəyişikliklərin Təsirləri - Mübadilə qabiliyyətinin olmaması" adlı MUBS 21-ə düzəlişlər

Aşağıdakı düzəlişlər 1 yanvar 2026-cı il tarixindən etibarən qüvvəyə minir:

- "Maliyyə Alətləri: Açıqlamalar" adlı MHBS 7-yə düzəlişlər - Çox vaxt elektrik enerjisi alqı-satqısı müqavilələri (PPA) kimi strukturlaşdırılmış təbiətdən asılı elektrik enerjisi müqavilələri ilə bağlı düzəlişlər.
- "Maliyyə Alətləri" adlı 9 saylı MHBS-a düzəlişlər - Çox vaxt elektrik enerjisi alqı-satqısı müqavilələri (PPA) kimi strukturlaşdırılmış təbiətdən asılı elektrik enerjisi müqavilələri ilə bağlı düzəlişlər.

"Maliyyə Hesabatlarında Təqdimat və Açıqlamalar" adlı 18 MHBS 1 yanvar 2027-ci il tarixindən qüvvəyə minir.

"İctimai hesabatlılığı olmayan törəmə müəssisələr: Açıqlamalar" adlı 19 saylı MHBS BMHSŞ tərəfindən buraxılmış və 1 yanvar 2027-ci il tarixindən qüvvəyə minir.

Rəhbərlik yuxarıda sadalanan standartların qəbulunun gələcək dövrlərdə Şirkətin Maliyyə Hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərəcəyini gözləmir.

Rəhbərlik yuxarıda sadalanan standartların qəbul edilməsinin gələcək dövrlərdə Şirkətin Maliyyə Hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərəcəyini hesab etmir.

6. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

	31 Dekabr 2024	31 Dekabr 2023
Bankda nağd pul, Azərbaycan manatı	14,051,577	3,113,851
Bankda nağd pul, xarici valyuta	361,760	153
Ümumi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	**14,413,337**	**3,114,004**

7. MƏNFƏƏT VERGİSİ

	31 dekabr 2024-cü il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə (təkrar təsnifləşdirilmiş)
Cari gəlir vergisi xərci	13,881,575	437,381
Təxirə salınmış mənfəət vergisi (kredit)	(4,430,399)	(605,680)
Gəlir vergisi xərci	**9,451,176**	**(168,299)**

Nəzəri və faktiki vergi rüsumunun uyğunlaşdırılması aşağıda verilmişdir:

	31 dekabr 2024-cü il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2024-cü il tarixinə bitən il üzrə (təkrar təsnifləşdirilmiş)
Vergidən əvvəl mənfəət/(zərər)	47,191,273	(484,049)
Qanunla müəyyən edilmiş 20% dərəcəsi ilə nəzəri (vergi xərci)/kredit	9,438,255	(96,810)
Daimi fərqlərin təsiri	12,921	(71,489)
Gəlir vergisi xərci	**9,451,176**	**(168,299)**

MHBS-lar və Azərbaycan Respublikasının qanuni vergitutma qaydaları arasındakı fərqlər maliyyə hesabatları və Şirkətin mənfəət vergisi məqsədləri üçün müəyyən aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müəyyən müvəqqəti fərqlərə səbəb olur.

	31 dekabr 2024			31 dekabr 2023		
	Təxirə salınmış vergi aktivi	Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	Təxirə salınmış vergi xalis aktivi/ (öhdəliyi)	Təxirə salınmış vergi aktivi	Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	Təxirə salınmış vergi aktivi/ (öhdəliyi)(xalis)
				(təkrar təsnifləşdirilmiş)		
Hesablanmış İstifadə olunmamış məzuniyyət	20,018	-	20,018	-	-	-
Gözlənilən kredit zərəri üçün ehtiyat	5,016,061	-	5,016,061	605,680	-	605,680
Təxirə salınmış vergi aktivi/(öhdəliyi)(xalis)	**5,036,079**	**-**	**5,036,079**	**605,680**	**-**	**605,680**

Xalis təxirə salınmış vergi aktivləri gələcək mənfəət vergilərinə qarşı əvəzləşdirilə bilən mənfəət vergisi məbləğlərini əks etdirir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təxirə salınmış vergi aktivləri kimi hesaba alınır.

Təxirə salınmış vergi balansında hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023 (təkrar təsnifləşdirilmiş)
1 yanvar tarixinə təxirə salınmış vergi aktivi / (öhdəlikləri)	605,680	-
Dövr üzrə təxirə salınmış vergi krediti	4,430,399	605,680
31 dekabr tarixinə təxirə salınmış vergi aktivləri	**5,036,079**	**605,680**

8. MÜŞTƏRİLƏRƏ KREDİTLƏR

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023
Müştəri kreditləri	84,801,461	19,418,728
Gözlənilən kredit zərəri üçün azaldılmış ehtiyat	(25,080,305)	(3,028,402)
Müştərilərə kreditlər	**59,721,156**	**16,390,326**
Təxirə salınmış faiz gəlirləri	(1,884,386)	(233,121)
Müştərilərə kreditlər, xalis	**57,836,770**	**16,157,205**

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə bütün kreditlər Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən müştərilərə verilir ki, bu da bir regionda əhəmiyyətli coğrafi cəmləşməni təmsil edir.

31 dekabr 2024-cü il tarixində şirkət tərəfindən alınan faiz 10,461,170 AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2023-cü il ərzində şirkət tərəfindən alınan faiz 1,405,840 AZN təşkil etmişdir.

Müştərilərə verilən kreditlərin kredit keyfiyyəti

Aşağıdakı cədvəllərdə 31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2024-cü il tarixlərinə müştərilərə verilən kreditlərin keyfiyyəti haqqında məlumat əks olunur:

	31 dekabr 2024			
	Mərhələ 1	**Mərhələ 2**	**Mərhələ 3**	**Cəmi**
Cari	46,224,876	-	-	46,224,876
1-30 gün vaxtı keçmiş	13,020,256	-	-	13,020,256
31-60 gün vaxtı keçmiş	-	5,652,288	-	5,652,288
61-90 gün vaxtı keçmiş	-	4,036,199	-	4,036,199
90 gündən artıq vaxtı keçmiş	-	-	15,867,842	15,867,842
Müştərilərə cəmi kreditlər	**59,245,132**	**9,688,487**	**15,867,842**	**84,801,461**
Azaldılmış gözlənilən kredit zərərləri	(7,087,121)	(5,885,685)	(12,107,499)	(25,080,305)
31 dekabr 2024-cü il tarixinə müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər	**52,158,011**	**3,802,802**	**3,760,343**	**59,721,156**

	31 dekabr 2023			
	Mərhələ 1	**Mərhələ 2**	**Mərhələ 3**	**Cəmi**
Cari	15,326,022	-	-	15,326,022
1-30 gün vaxtı keçmiş	2,234,091	-	-	2,234,091
31-60 gün vaxtı keçmiş	-	855,922	-	855,922
61-90 gün vaxtı keçmiş	-	470,313	-	470,313
90 gündən artıq vaxtı keçmiş	-	-	532,380	532,380
Müştərilərə cəmi kreditlər	**17,560,113**	**1,326,235**	**532,380**	**19,418,728**
Azaldılmış gözlənilən kredit zərərləri	(1,653,823)	(895,437)	(479,142)	(3,028,402)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər	**15,906,290**	**430,798**	**53,238**	**16,390,326**

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2024-cü il tarixinə gözlənilən kredit zərəri ehtiyatı haqqında məlumatı əks etdirir:

	31 dekabr 2024			
	Mərhələ 1	**Mərhələ 2**	**Mərhələ 3**	**Cəmi**
1 yanvar 2024-cü il tarixinə	1,653,823	895,437	479,142	3,028,402
Əmələ gələn yeni aktivlər	5,433,299	4,990,248	11,648,232	22,071,779
Silinmə	-	-	(19,876)	(19,876)
31 dekabr 2024- cü il tarixinə	**7,087,122**	**5,885,685**	**12,107,498**	**25,080,305**

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2023-cü il tarixinə gözlənilən kredit zərəri ehtiyatı haqqında məlumatı əks etdirir:

	31 dekabr 2023			
	Mərhələ 1	**Mərhələ 2**	**Mərhələ 3**	**Cəmi**
Əmələ gələn yeni aktivlər	1,653,823	895,437	483,285	3,032,545
Silinmə			(4,143)	(4,143)
31 dekabr 2023- cü il tarixinə	**1,653,823**	**895,437**	**479,142**	**3,028,402**

9. DİGƏR AKTİVLƏR

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023
Dayandırılmış maliyyə aktivləri üzrə debitor borcları	2,408,294	59,294
Əlaqədar tərəflərdən debitor borcları	1,055,820	-
Xidmətlər üçün ilkin ödənişlər	403,581	105,230
Təchizatçılara avanslar	85,726	-
Digər borc alınlar	25,251	1,600
İşçilərə avanslar	11,767	-
Cəmi digər aktivlər	**3,990,439**	**166,124**

Fəaliyyəti dayandırılmış maliyyə aktivləri üzrə debitor borclarına qeyri-işlək kredit riskləri ilə bağlı zaminlərdən debitor borcları, habelə bu cür maliyyə aktivlərinin üçüncü şəxslərə təhvil verilmiş və ya satılan hissələrindən yaranan debitor borcları aiddir. Dayandırılmış maliyyə aktivlərinin satışı nəticəsində yaranan zərər, onun baş verdiyi il ərzində mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda əks etdirilir. İl ərzində mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabata daxil edilmiş fəaliyyəti dayandırılmış maliyyə aktivlərinin satışından zərər 2,636,631 AZN (2023: 231,982 AZN) təşkil etmişdir.

Əlaqəli tərəflərdən debitor borclarına bəzi qeyri-işlək kredit riskləri üçün zamin kimi əlaqəli tərəflərdən alınacaq məbləğlər daxildir.

10. ƏMLAK, AVADANLIQ VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

	Kompüter avadanlığı	Mebel və furniturlar	İcarəyə verilmiş əmlak	Davam edən əsaslı işlər	Cəmi əmlak və avadanlıq	Qeyri-maddi aktivlər
İlkin dəyər						
1 yanvar 2023-cü il	22,457	14,249	28,082	11,916	76,704	-
əlavələr	114,525	18,762	38,934	-	172,221	10,083
Köçürmələr	9,952	-	-	(9,952)	-	-
Silinmələr		(4,089)	(28,082)		(32,171)	
31 dekabr 2023-cü il	**146,934**	**28,922**	**38,934**	**1,964**	**216,754**	**10,083**
əlavələr	152,725	804	41,943	-	195,472	2,347
Silinmələr	-	-	-	(1,964)	-	-
31 dekabr 2024-cü il	**301,623**	**29,726**	**80,877**	**-**	**412,226**	**12,430**
Yığılmış köhnəlmə						
1 yanvar 2023-cü il	(565)	(475)	(661)	-	(1,701)	-
İl üzrə köhnəlmə	(16,726)	(3,323)	(1,952)	-	(22,001)	(1,723)
Silinmələr zamanı xaric edilmiş	-	861	2,413	-	3,274	-
31 dekabr 2023-cü il	**(17,291)**	**(2,937)**	**(200)**	**-**	**(20,428)**	**(1,723)**
İl üzrə köhnəlmə	(45,006)	(5,094)	(3,698)	-	(53,798)	(1,542)
31 dekabr 2024-cü il	**(62,297)**	**(8,031)**	**(3,898)**	**-**	**(74,226)**	**(3,265)**
Balans dəyəri						
31 dekabr 2023-cü il	**129,643**	**25,985**	**38,734**	**1,964**	**196,326**	**8,360**
31 dekabr 2024-cü il	**239,326**	**21,695**	**76,979**	**-**	**338,000**	**9,165**

11. BORC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023
Borc alınmış vəsaitlər	17,599,932	15,350,588
Yığılmış faiz	2,852,521	647,199
Borc alınmış vəsaitlər	**20,452,453**	**15,997,787**

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023
Dövrün əvvəlinə balans	15,997,787	-
Gəlirlər	3,964,510	15,054,839
Əsas borcun qaytarılması	(712,120)	-
Faiz ödənişləri	(599,185)	(71,586)
Maliyyələşdirmə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətindən yaranan dəyişikliklər	**18,650,992**	**14,983,253**
Nağd olmayan dəyişikliklər		
Faiz xərcləri	2,909,924	723,137
Xarici valyuta (gəlir)/zərər	(1,108,463)	291,397
Dövrün sonuna balans	**20,452,453**	**15,997,787**

Şirkət əlaqəli tərəflə ilkin olaraq 11 yanvar 2023-cü ildə imzalanmış və ən son düzəlişlər 13 may 2024-cü ildə edilmiş Kredit Xətti Müqaviləsinin tərəfidir. Müqavilə üzrə Şirkətə istehlak krediti əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsini dəstəkləmək üçün ayrılmış kredit xətti təqdim edilir.

Kredit xəttinin əsas şərtlərinə aşağıdakılar daxildir:

- 360 günlük il əsasında hesablanmış illik 6,5%. Faizlər hər ay hesablanır və ya kredit müddətinin sonunda, ya da tərəflərin qarşılıqlı razılığı ilə daha əvvəl ödənilir.
- kredit limitinin istifadə olunmamış hissəsinə rüblük 3,2% rüblük zəmanət haqqı tətbiq edilir ki, bu da optimal istifadəni effektiv şəkildə stimullaşdırır.
- vaxtı keçmiş ödənişlər halında, ödənilməmiş vaxtı keçmiş qalığa gündəlik 0,1% cərimə faizi tutulur.
- bu müqavilənin müddəti ilkin müqavilə tarixindən (11 yanvar 2023-cü il) etibarən üç ildir və ona müqavilənin müddəalarına uyğun olaraq vaxtından əvvəl xitam verilməsi mümkündür.
- kredit xətti üzrə bütün ödənişlər, hesablanmış faizlər və geri ödəmələr Avro ilə ifadə edilir.
- Defolt halında, Kreditor hər hansı ödənilməmiş məbləğin ödənilməsini dərhal tələb etmək və/və ya kredit xəttinə xitam vermək hüququnu özündə saxlayır.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Şirkət kredit xəttindən 17,599,932 AZN istifadə etmişdir (2023: 15,350,588 AZN). Kredit xəttinin istifadə edilməyib qalan hissəsinə müvafiq komissiya haqqı tətbiq edilməkdə davam edir. Şirkət hesabat tarixinə bütün kovenant tələblərinə tam olaraq əməl etmişdir.

12. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023
Ödəniləcək mənfəət vergisi	12,659,278	393,498
Təxirə salınmış gəlir	2,159,063	379,294
Xidmətlərin müqabilində ödənişlər	1,940,898	1,192,152
Ödəniləcək mənfəət vergisindən başqa vergilər	382,817	22,329
Müştərilərə olan borclar	106,435	38,483
İşçilərə olan borclar	100,090	15,072
Digər	1,656	34,364
Cəmi digər öhdəliklər	**17,350,237**	**2,075,192**

Ödəniləcək mənfəət vergisindən başqa vergilər, korporativ gəlir vergisi istisna olmaqla, Azərbaycan vergi qanunvericiliyinin tətbiq olunan müddəalarına uyğun olaraq Şirkət tərəfindən tutulan və ödənilməli olan vergiləri əks etdirir.

Xidmətlərə görə ödənilməli olan məbləğlərə Şirkət tərəfindən alınan xidmətlərə görə üçüncü tərəflərə ödənilməli olan məbləğlər daxildir. Bu ilk növbədə müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq kənar xidmət təminatçılarından alınan zəmanət xidmətləri ilə bağlı kreditor borclarından ibarətdir.

Təxirə salınmış gəlir Şirkət tərəfindən əvvəlcədən alınan və gələcək dövrlərə aid olan məbləğləri əks etdirir. Buraya Şirkət tərəfindən verilən kreditlərdən irəli gələn uzadılma haqları daxildir. Bu məbləğlər hesablama prinsipinə uyğun olaraq müvafiq kredit müqavilələrinin müddəti ərzində gəlir kimi tanınır.

Ödəniləcək mənfəət vergisi Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq Şirkətin hesabat dövrü üçün vergi tutulan mənfəəti üzrə hesablanmış korporativ gəlir vergisi öhdəliyini əks etdirir.

13. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə saxlanılan nizamnamə kapitalı aşağıdakı kimidir:

Səhmdarlar	%	31 dekabr 2024	%	31 dekabr 2023
AS HSFCA	95.50	286,500	95.50	286,500
Rufat Quilyev Faiq Oglu	2.50	7,500	2.50	7,500
Krists Krumins	2.00	6,000	2.00	6,000
Nominal kapital	**100**	**300,000**	**100**	**300,000**

2024-cü ildə Şirkət 1,384,635 AZN (2023:Nil) həcmində dividend elan edib.

14. FAİZ GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ, DİGƏR ƏMƏLİYYAT GƏLİRLƏRİ

	31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il
Müştərilərə ayrılan kreditlər üzrə faiz	13,908,015	2,071,848
Haqq və komissiyalar	79,804,396	8,201,518
Cəmi faiz gəliri	**93,712,411**	**10,273,366**
Faiz xərcləri		
Bor alınmış vəsaitlər üzrə faiz	(2,909,924)	(723,137)
Cəmi faiz xərcləri	**(2,909,924)**	**(723,137)**
Gözlənilən kredit zərərindən əvvəlki xalis mənfəət	**90,802,487**	**9,550,229**

15. İNZİBATİ XƏRCLƏR

	31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il
İdarəetmə xərcləri	7,688,712	1,053,731
Kommunikasiya xərcləri	2,784,820	298,025
Bank xərcləri	4,270,379	325,721
əməkhaqqı xərcləri	2,334,202	813,963
Reklam və marketinq xərcləri	377,868	106,537
İcarə xərcləri	223,432	98,575
Ofis ləvazimatları	169,838	53,623
Peşəkar xidmət haqları	109,204	781,796
Yığım haqları	91,231	365,270
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	55,340	23,724
Sığorta xərcləri	33,525	6,510
İT xərcləri	17,097	68,289
Kommunal xidmət xərcləri	5,289	2,368
Digər xərclər	3,029	1,695
Cərimə və penyalar	2,000	1,500
Sponsorluq xərcləri	-	78,064
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	-	15,012
Cəmi inzibati xərclər	**18,165,966**	**4,094,403**

16. HAQQ VƏ KOMİSSİYA XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il
Zəmanətlər	6,102,422	2,231,547
Ümumi haqq və komissiya xərcləri	**6,102,422**	**2,231,547**

17. MALİYYƏ RİSKİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Kredit riski - Gözlənilən kredit zərərlərindən qaynaqlanan məbləğlər

Dəyərsizləşməni qiymətləndirmək üçün istifadə edilən məlumatlar, ehtimallar və üsullar

Bax Qeyd 3-də uçot siyasəti

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması

İlkin tanınmadan sonra maliyyə aləti üzrə defolt riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmadığını müəyyən edərkən Şirkət əlavə xərc və ya səy tələb etməyən əsaslı və dəstəkləyici məlumatı nəzərdən keçirir. Bura kəmiyyət və keyfiyyət məlumatı, Şirkətin keçmiş təcrübəsi, kredit qiymətləndirməsinə əsaslanan təhlil və proqnoz məlumatları daxildir.

Qiymətləndirmənin məqsədi kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmadığını müqayisə yolu ilə müəyyən etməkdir:

- hesabat tarixində qalan bütün müddət üçün defolt ehtimalı; və
- kredit riskinə məruz qalan məbləğin ilkin tanınması zamanı müəyyən edilmiş və hazırkı vaxt üçün hesablanmış qalan bütün müddət üçün defolt ehtimalı (vaxtından əvvəl ödəniş gözləntilərində müvafiq dəyişikliklərə uyğunlaşdırılmış).

Şirkət kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmadığını müəyyən etmək üçün üç meyardan istifadə edir:

- 30 gündən çox vaxtı keçmiş kredit riski;
- Müqavilə kreditlə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri anlayışında təsvir olunmayan hallarda yenidən strukturlaşdırılmışdır;
- Bankın nağd pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı müqavilə öhdəliklərini 1 gün və daha çox müddətdə yerinə yetirə bilməməsi səbəbindən Şirkətin hesab qalıqlarından istifadəyə məhdudiyyətlər və ya əmanətlər üzrə ödənişlərin gecikdirilməsi.

Banklarda yerləşdirmə və ya korporativ borcalanlara verilən kreditlər üzrə kredit riski də Şirkətin kredit riskinin idarə edilməsi prosesləri ilə əlaqəli keyfiyyət amilləri əsasında ilkin tanınmasından sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmış hesab edilə bilər ki, bu da vaxtında kəmiyyət təhlilində tam əks olunmaya bilər. Bu hal müşahidə siyahısında yerləşdirilmə kimi müəyyən yüksək risk meyarlarına cavab verən risklər üçündür. Bu cür keyfiyyət amilləri ekspert mühakiməsinə və müvafiq tarixi təcrübəyə əsaslanır.

Vaxtı keçmiş günlər, tam ödənişin alınmadığı ən erkən keçmiş ödəmə tarixindən etibarən günlərin sayının hesablanması ilə müəyyən edilir. Ödəniş tarixləri borcalan üçün mövcud ola biləcək hər hansı güzəşt müddəti nəzərə alınmadan müəyyən edilir.

İlkin tanınma ilə müqayisədə kredit riskində əhəmiyyətli artımın olmadığına dair sübut olarsa, alət üzrə zərər ehtiyatı yenidən 12 aylıq gözlənilən kredit zərəri kimi ölçülür.

Defolt ehtimalının müddət strukturunun yaradılması

Şirkətin kreditləri üzrə defolt ehtimalı (DE%) Markov zəncirləri, yəni təhlil edilən müəyyən dövr ərzində vaxtı keçmiş dövrlər intervalları üzrə stoxastik kredit keçid matrisləri metodu ilə hesablanır.

Şirkət məhsulun növünə görə kredit riski haqqında öhdəliklərin yerinə yetirilməsi və defolt barədə məlumat toplayır. Defolt ehtimalını qiymətləndirmək üçün Şirkət tarixi məlumatlardan istifadə edir.

Defolt ehtimalının hesablanması üçün təhlil edilən dövrün əvvəlində (rezervasiya dərəcələrinin hesablanması tarixindən əvvəlki il) mövcud olan bütün mikrokreditlər ayrılmış gecikmə intervalları ilə sıralanır:

- "vaxtı keçmiş günlər olmadan"
- "1-30 gün vaxtı keçmiş"
- "31-60 gün vaxtı keçmiş"
- "61-90 gün vaxtı keçmiş"
- "Defolt"

Risk qrupları arasında orta miqrasiya matrisi tarixi miqrasiya məlumatlarından əldə edilir.

MHBS 9-un tələb etdiyi kimi, Şirkət gözlənilən kredit zərərlərinin ölçülməsində gələcəyə hesablanmış məlumatları nəzərə alır. Defolt ehtimalı parametri makroiqtisadi amillərdə gələcək inkişafı nəzərə almaq üçün düzəldilir.

Defolt anlayışı

Dəyərsizləşmiş aktivlər üzrə meyarlar haqqında təfərrüatlar üçün 3 saylı Qeydə baxın.

Modifikasiya edilmiş maliyyə aktivləri

Kredit müqaviləsinin şərtləri bazar şəraitinin dəyişməsi, müştərilərin saxlanılması və müştərinin kredit qabiliyyətliliyinin cari və ya mümkün pisləşməsi ilə bağlı olmayan digər amillər daxil olmaqla, bir sıra səbəblərdən dəyişdirilə bilər. 3 saylı qeyddə təsvir edilən uçot siyasətinə əsasən şərtləri dəyişdirilmiş kreditin tanınması dayandırıla və şərtləri yenidən razılaşdırılaraq ədalətli dəyərdə yenidən tanına bilər.

Maliyyə aktivinin şərtləri dəyişdirildikdə və bu dəyişiklik tanınmanın dayandırılması ilə nəticələnmədikdə, aktivin kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmadığının müəyyən edilməsi aşağıdakıların müqayisəsini əks etdirir:

- hesabat tarixində qalan bütün müddət üçün defolt ehtimalı modifikasiya olunmuş şərtlərə əsaslanır; və
- qalan bütün müddət üçün defolt ehtimalı kredit riskinə məruz qalan məbləğin ilkin tanınması zamanı müəyyən edilmiş məlumata və original müqavilə şərtlərinə əsaslanır.

Modifikasiya tanınmanın dayandırılması ilə nəticələndikdə, yeni kredit tanınır və Mərhələ 1-ə ayrılır (bir şərtlə ki, həmin vaxt kredit dəyərsizləşmiş hesab edilməsin).

Şirkət borcların qaytarılması fürsətlərini maksimum artırmaq və defolt riskini minimuma endirmək üçün müştərilərə verilmiş kreditlərin şərtlərini maliyyə çətinlikləri kimi yenidən razılaşdırır (praktikada "kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi" adlandırılır). Şirkətin kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi siyasətinə

əsasən, kredit şərtləri hər bir müştəri üçün fərdi qaydada o halda nəzərdən keçirilir ki, borcalan öz borcu üzrə defolta uğramış olsun və ya defolt riski yüksək olsun, borcalanın öz borcunu ilkin müqavilə şərtləri əsasında ödəməsi üçün bütün məqsədəuyğun səylərindən istifadə etməsi barədə sübutlar mövcud olsun və borcalanın nəzərdən keçirilmiş şərtlərə əməl edə biləcəyi gözlənilsin.

Yeni şərtlərə adətən ödəniş müddətinin uzadılması, faiz ödənişlərinin zamanlamasının və faiz dərəcəsinin dəyişməsi daxildir. Həm pərakəndə, həm də korporativ kreditlərin şərtləri nəzərdən keçirilə bilər.

Şirkətin kredit şərtlərini yenidən nəzərdən keçirmək siyasətinin bir hissəsi kimi dəyişikliyə uğramış maliyyə aktivləri üçün, defolt ehtimalı proqnozu modifikasiyanın Şirkətin faiz və əsas məbləği toplamaq qabiliyyətini artırıb-artırmadığını və ya bərpa etdiyini və Şirkətin kredit şərtlərini nəzərdən keçirmək sahəsində keçmiş təcrübəsini əks etdirir. Bu prosesin bir hissəsi kimi Şirkət borcalanın ödəniş fəaliyyətini dəyişdirilmiş müqavilə şərtləri ilə münasibətdə qiymətləndirir və müxtəlif davranış göstəricilərini nəzərə alır.

Bir qayda olaraq, kredit şərtlərinin yenidən nəzərdən keçirilməsi kredit riskində əhəmiyyətli artımın keyfiyyət göstəricisidir və kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsinə dair gözləntilər alətin kredit üzrə dəyərsizləşməsinin sübutu ola bilər (bax Qeyd 3).

Maliyyə alətinin dəyərsizləşməmiş/defolta uğramamış hesab edilməsi və ya defolt ehtimalının zərər üzrə ehtiyatın 12 aylıq gözəlnilən kredit zərəri məbləğində hesablanacağı qədər azalması üçün müştərinin müəyyən müddət ərzində vaxtlı-vaxtında ödəniş etməsi tələb olunur.

Gözlənilən kredit zərərlərinin ölçülməsi

Gözlənilən kredit zərərlərinin ölçülməsində əsas amillər aşağıdakı parametrlərin müddət strukturudur:

- defolt ehtimalı (DE);
- defolt zamanı zərər (DZZ);
- defolta məruz qalan məbləğ (DMGM).

1-ci mərhələdə riskə məruz qalma üzrə gözlənilən kredit zərəri 12 aylıq defolt ehtimalını defolt zamanı zərərə (DZZ) və defolta məruz qalan məbləğə (DMGM) vurmaqla hesablanır. Bütün müddət üçün gözlənilən kredit zərəri bütün müddət üçün defolt ehtimalını defolt zamanı zərərə (LGD) və defolta məruz qalan məbləğə (DMGM) vurmaqla hesablanır.

Defolt ehtimalını hesablama metodologiyası yuxarıda "Defolt ehtimalının müddət strukturunun yaradılması" başlığı altında müzakirə edilmişdir.

Şirkət defolt zamanı zərər (DZZ) parametrlərini defoltlu kontraqentlərə qarşı iddialar üzrə bərpa tarixinə əsasən qiymətləndirir. Defolt zamanı zərər (DZZ) modellərində məbləğin strukturu, müddəti, iddia üzrə təminatı, kontragentin fəaliyyət sahəsi və maliyyə aktivinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan istənilən təminatın bərpa xərcləri nəzərə alınır. Pərakəndə əmlakla təmin edilmiş kreditlər üçün LTV-əmsalı defolt zamanı zərərin (DZZ) müəyyən edilməsi üçün başlıca parametrdir. Defolt zamanı zərər (DZZ) müxtəlif iqtisadi vəziyyətlərə və əmlak qiymətlərində mümkün dəyişiklikləri əks etdirməsi üçün daşınmaz əmlak icarələrinə uyğun təkrar kalibrasiya edilir. Defolt zamanı zərər (DZZ) effektiv faiz dərəcəsinə diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti əsasında hesablanır.

Defolta məruz qalan məbləğ (DMGM) defolt zamanı riskli mövqenin gözlənilən məbləğini əks etdirir. Şirkət defolta məruz qalan məbləği (DMGM) cari risk məbləği və müqaviləyə əsasən ayrılan və amortizasiyadan yaranan cari məbləğdə mümkün dəyişikliklərə əsasən hesablayır. Maliyyə aktivinin defolta məruz qalan məbləği (DMGM) onun defolt anındakı ümumi balans dəyəridir.

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi və 1-ci mərhələ maliyyə aktivləri üzrə maksimum 12 aylıq defolt ehtimalından istifadə etməklə, Şirkət gözlənilən kredit zərərini kredit riskinə məruz qaldığı maksimal müqavilə müddəti ərzində (borcalanın müddəti uzatmaq variantları daxil olmaqla) defolt riskini nəzərə almaqla ölçür (hətta Şirkət kredit risklərini idarə etmək məqsədi ilə daha uzun müddəti nəzərdə tutduqda belə).

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətlərinin bazar qiymətlərində baş verən dəyişikliklər səbəbindən tərəddüd edəcəyi riskdir. Bazar riski valyuta riskindən, faiz dərəcəsi riskindən və sair qiymət risklərindən ibarətdir. Bazar riski bazar qiymətlərində və xarici valyuta məzənnələrində ümumi və spesifik xarakterli dəyişikliklərin və bazar qiymətlərinin dəyişkənlik səviyyəsində dəyişikliklərin təsirinə məruz qalan faiz dərəcələrində və səhm maliyyə alətlərində açıq mövqelərlə əlaqədar yaranır.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərində və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə bazar faiz dərəcələrində dəyişikliklər nəticəsində dəyişəcəyi riskidir. Şirkət, bazar faiz dərəcələrinin səviyyələrində dəyişikliklərin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin axını təsirinə məruz qalır.

Faiz marjaları bu cür dəyişikliklərin nəticəsində yüksələ bilər, lakin, eyni zamanda, gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdikdə azala yaxud itkilərə gətirib çıxara bilər.

Aşağıdakı cədvəl faiz dərəcəsi riskinin həssaslıq təhlilini təqdim edir və bu, "risk dəyişənindəki əsaslı mümkün dəyişikliklər" əsasında müəyyən edilir. Bu dəyişikliklərin səviyyəsi rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilir və əsas rəhbər işçilərə təqdim edilən risk hesabatlarında əks olunur.

	31 dekabr 2024-cü il tarixinə	
Faiz dərəcəsi riski	**Faiz dərəcəsi** *+1%	**Faiz dərəcəsi** *-1%
Maliyyə aktivləri		
Müştərilərə kreditlər, xalis	578,368	(578,368)
Maliyyə öhdəlikləri		
Borc alınmış vəsaitlər	(204,525)	204,525
Mənfəət vergisindən əvvəl qazanc/(zərər) üzərində xalis təsir	**373,843**	**(373,843)**

	31 dekabr 2023-cü il tarixinə	
Faiz dərəcəsi riski	**Faiz dərəcəsi** *+1%	**Faiz dərəcəsi** *-1%
Maliyyə aktivləri		
Müştərilərə kreditlər, xalis	161,572	(161,572)
Maliyyə öhdəlikləri		
Borc alınmış vəsaitlər	(159,978)	159,978
Mənfəət vergisindən əvvəl qazanc/(zərər) üzərində xalis təsir	**1,594**	**(1,594)**

Valyuta riski

Valyuta riski xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklər səbəbindən maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin dəyişməsi riskidir.

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin valyuta strukturunu göstərir:

	AZN	**EUR**	**Total**
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların nağd ekvivalentləri	14,051,577	361,760	14,413,337
Müştərilərə kreditlər, xalis	57,836,770	-	57,836,770
Digər aktivlər	3,489,365	-	3,489,365
Cəmi aktivlər	**75,377,712**	**361,760**	**75,739,472**
Öhdəliklər			
Borc alınmış vəsaitlər	-	20,452,453	20,452,453
Tərəfdaşlara ödənişlər	5,009,119	2,569,179	7,578,298
Yığılmış öhdəliklər	642,350	-	642,350
Digər öhdəliklər	13,250,276	1,940,898	15,191,174
Cəmi öhdəliklər	**18,901,745**	**24,962,530**	**43,864,275**
Xalis vəziyyət	**56,475,967**	**(24,600,770)**	**31,875,197**

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin valyuta strukturunu göstərir:

	AZN	EUR	Cəmi
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların nağd ekvivalentləri	3,113,851	153	3,114,004
Müştərilərə kreditlər, xalis	16,157,205	-	16,157,205
Digər aktivlər	60,894	-	60,894
Cəmi aktivlər	**19,331,950**	**153**	**19,332,103**
Öhdəliklər			
Borc alınmış vəsaitlər	-	15,997,787	15,997,787
Tərəfdaşlara ödənişlər	1,039,943	1,667,166	2,707,109
Yığılmış öhdəliklər	222,622	-	222,622
Digər öhdəliklər	503,746	1,192,152	1,695,898
Cəmi öhdəliklər	**1,766,311**	**17,664,953**	**20,623,416**
Xalis mövqe	**17,565,639**	**(18,856,952)**	**(1,291,313)**

Kredit riski

Təşkilat kredit riskinə məruz qalır və bu risk maliyyə alətinin bir tərəfinin öhdəliyini yerinə yetirməməsi səbəbindən digər tərəf üçün maliyyə itkisinə səbəb olması riskidir. Kredit riskinə məruz qalma Təşkilatın qarşı tərəflərlə kredit verməsi və digər əməliyyatları nəticəsində yaranır ki, bu da maliyyə aktivlərinin və balansdankənar kreditlə bağlı öhdəliklərin yaranmasına səbəb olur. Təşkilatın kredit riskinə maksimum məruz qalma həddi konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərlərində əks olunur. Verilmiş maliyyə zəmanətləri, kreditin təqdim olunması üzrə öhdəliklər, istifadə olunmamış kredit xətləri və ixrac/idxal akkreditivləri üçün kredit riskinin maksimum həddi öhdəliyin məbləğinə bərabərdir.

Kredit riski Təşkilatın biznesi üçün yeganə ən böyük riskdir: buna görə də rəhbərlik kredit riskinə məruz qalmasını diqqətlə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi məqsədləri üçün kredit riskinin qiymətləndirilməsi mürəkkəbdir və modellərin istifadəsini nəzərdə tutur, çünki risk bazar şəraitindən, gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkətindən və vaxtın keçməsindən asılı olaraq dəyişir. Aktivlər portfeli üçün kredit riskinin qiymətləndirilməsi defoltların baş vermə ehtimalının, əlaqədar zərər əmsalları və kredit konversiyası faktorlarının əlavə qiymətləndirilməsini tələb edir.

Likvidlik riski

Likvidlik riski, müqavilə öhdəlikləri, borc ödəmə müddətləri və ya pul vəsaitlərinin digər axınları nəticəsində yaranan pul tələbləri nəticəsində Şirkətin öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Belə pul axınları müştəri kreditləri və investisiyalar üçün mövcud pul vəsaitlərini tükəndirəcək. Ekstremal şəraitdə likvidliyin olmaması maliyyə vəziyyəti və aktivlərin satışı haqqında hesabatda azalma və ya potensial olaraq kredit öhdəliklərinin yerinə yetirilməməsi ilə nəticələnə bilər. Şirkətin bunu edə bilməyəcəyi riski bütün bank əməliyyatlarına xasdır və kredit hadisələri, sistemik sarsıntılar və təbii fəlakətlər də daxil olmaqla, lakin bununla məhdudlaşmayaraq, bir sıra təşkilata xas və marker miqyaslı hadisələrin təsirinə məruz qala bilər. Müşahidə Şurası maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın likvidlik əmsalları və likvidlik ehtiyat planlarının saxlanmasına nəzarət edir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə öhdəlikləri üçün diskont edilməmiş ödəmə müddətinin təhlili aşağıdakı kimidir:

Maliyyə öhdəlikləri

	1 aydan az	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 12 aya qədər	1 ildən 5 ilə qədər	Cəmi ödənilmiş ümumi məbləğ	Balans dəyəri
Borc alınmış vəsaitlər	82,013	246,040	738,119	20,482,525	21,548,697	20,452,453
Tərəfdaşlara ödənilməli vəsaitlər	-	-	-	7,578,298	7,578,298	7,578,298
Yığılmış öhdəliklər	642,350	-	-	-	642,350	642,350
Digər öhdəliklər	15,191,174	-	-	-	15,191,174	15,191,174
Cəmi öhdəliklər	**15,915,537**	**246,040**	**738,119**	**28,060,823**	**44,960,519**	**43,864,275**

31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə öhdəlikləri üçün diskont edilməmiş ödəmə müddətinin təhlili aşağıdakı kimidir:

	1 aydan az	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 12 aya qədər	1 ildən 5 ilə qədər	Cəmi ödənilmiş ümumi məbləğ	Balans dəyəri
Borc alınmış vəsaitlər	240,983	137,579	630,571	16,862,242	17,871,375	15,997,787
Tərəfdaşlara ödənilməli vəsaitlər	-	-	-	2,707,109	2,707,109	2,707,109
Yığılmış öhdəliklər	222,622	-	-	-	222,622	222,622
Digər öhdəliklər	1,695,898	-	-	-	1,695,898	1,695,898
Cəmi öhdəliklər	**2,159,503**	**137,579**	**630,571**	**19,569,351**	**22,497,004**	**20,623,416**

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2024-cü il tarixinə olan maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan məbləğlərin gözlənilən ödəmə müddətləri üzrə təhlili göstərir.

Maliyyə aktivləri

	1 aydan az	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 12 aya qədər	1 ildən 5 ilə qədər	Cəmi ödənilmiş ümumi məbləğ	Balans dəyəri
Nağd vəsaitlər və nağd vəsait ekvivalentləri	14,413,337	-	-	-	14,413,337	14,413,337
Müştərilərə verilən kreditlər	51,318,954	3,413,309	3,104,507	-	57,836,770	57,836,770
Digər aktivlər	25,251	3,464,114			3,501,133	3,501,133
Cəmi öhdəliklər	**65,757,542**	**6,877,423**	**3,104,507**	**-**	**75,739,472**	**75,739,472**

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2023-cü il tarixinə olan maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan məbləğlərin gözlənilən ödəmə müddətləri üzrə təhlili göstərir:

	1 aydan az	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 12 aya qədər	1 ildən 5 ilə qədər	Cəmi ödənilmiş ümumi məbləğ	Balans dəyəri
Nağd vəsaitlər və nağd vəsait ekvivalentləri	3,114,004	-	-	-	3,114,004	3,114,004
Müştərilərə verilən kreditlər	15,924,084	430,798	53,238	-	16,157,205	16,157,205
Digər öhdəliklər	59,294	1,600			60,894	60,894
Cəmi öhdəliklər	**19,097,382**	**432,398**	**53,238**	**-**	**19,332,103**	**19,332,103**

18. ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ TƏƏHHÜDLƏR

Vergiqoyma ilə bağlı şərti öhdəliklər

Azərbaycan Respublikasında vergiqoyma sistemi inkişaf etməkdə davam edir və vergi qanunvericiliyində, qaydalarda və vergi orqanları tərəfindən verilən şərhlərdə tez-tez dəyişikliklərlə səciyyələnir. Bu dəyişikliklər qeyri-müəyyən, uyğunsuz ola bilər və vergi administrasiyasının və məhkəmə sisteminin müxtəlif səviyyələri tərəfindən dəyişkən şərhlərə məruz qala bilər. Nəticədə, Azərbaycanda vergi mühiti daha inkişaf etmiş yurisdiksiyalarla müqayisədə daha yüksək dərəcədə qeyri-müəyyənlik və mürəkkəblik göstərir.

Vergi qanunvericiliyi və tənzimləyici təcrübələr vergi orqanlarına vergi ilinin sonundan sonrakı üç il müddətində vergi bəyannamələrini və təsdiqedici sənədləri yoxlamağa icazə verir. Lakin müəyyən hallarda bu müddət uzadıla bilər. Vergi orqanları bu cür yoxlamalar nəticəsində əhəmiyyətli əlavə vergi hesablamaları, cərimələr və faizlər tətbiq etmək səlahiyyətinə malikdir.

Bu günə qədər Şirkət rəsmi vergi yoxlamasına məruz qalmayıb. Buna baxmayaraq, vergi orqanları öz mülahizələrinə uyğun olaraq yoxlamaya başlamaq hüququnu özündə saxlayır. Yoxlama zamanı vergi orqanlarının şərhlərinin rəhbərliyin qəbul etdiyi şərhlərdən fərqli olması riski var ki, bu da əlavə vergi öhdəlikləri ilə nəticələnə bilər.

Rəhbərlik hesab edir ki, o, bu Maliyyə Hesabatlarında əks olunan vergi mövqelərinin müəyyən edilməsi zamanı müvafiq qanunvericilik və qaydaların müvafiq şərhlərini tətbiq edib və zəruri hallarda qiymətləndirilmiş öhdəlikləri tanıyıb. Hazırda mövcud olan məlumata əsasən, rəhbərlik MHBS-a uyğun olaraq bütün məlum və təxmin edilən vergi öhdəliklərini tanımışdır. Bununla belə, Azərbaycanda vergi qanunlarının təfsirinə xas qeyri-müəyyənliklər səbəbindən vergi orqanları fərqli mövqe tutduqları halda əhəmiyyətli əlavə vergi öhdəliklərinin yaranması mümkündür.

Təəhhüdlər

Hesabat tarixinə Şirkətin Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarının (BMHS) tələblərinə uyğun olaraq açıqlama tələb edən kapital və ya digər öhdəlikləri yoxdur.

19. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Təşkilat adi iş prosesində BMUSŞ tərəfindən buraxılmış MHBS-da əks olunan əlaqəli tərəf anlayışına daxil olan digər müəssisələrlə iş aparır. Bu əməliyyatlar adi iş prosesində həyata keçirilir və hər iki tərəfin razılaşdırdığı məbləğlər olmaqla, mübadilə məbləğləri ilə ölçülür. Bu Maliyyə Hesabatlarının məqsədləri üçün, Şirkət birbaşa və ya dolayısı ilə maliyyə və əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində müəssisələrə əhəmiyyətli nəzarət etmək imkanına malik olduqda və ya əksinə, və ya Şirkət və digər şirkət ümumi nəzarətə və ya əhəmiyyətli nəzarətə məruz qaldıqda, əsas rəhbər işçilər və digər əlaqəli tərəflərə malik olduqda, belə müəssisələr Şirkətlə əlaqəli hesab olunurlar.

İl ərzində əlaqəli tərəflərlə aparılmış əməliyyatların təfərrüatları aşağıda verilmişdir.

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabata daxil edilən məbləğlər:		
Tərəfdaşlara ödənilməli vəsaitlər	7,578,298	2,706,561
Borc alınmış vəsaitlər	20,452,453	15,997,787
Digər aktivlər	1,055,820	-
Məcmu gəlir haqqında hesabata daxil edilən məbləğlər:		
Yığımlar və komissiya haqları üzrə xərclər	2,747,728	1,039,395
Digər gəlirlər	1,977,034	-
İdarəetmə xərcləri	7,688,712	1,053,731
Faiz xərcləri	2,909,924	723,137
İşçi heyətlə bağlı xərclər	259,995	226,970

20. ƏSAS RƏHBƏR ŞƏXSLƏRİN ƏMƏK HAQLARI

Şirkətin əsas rəhbər heyəti 31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə direktor və direktor müavini daxil olmaqla üç üzvdən ibarət olub. Əsas rəhbər şəxslər təsdiq edilmiş əmək haqqı cədvəlinə və Şirkətin fəaliyyətinin nəticələrinə uyğun olaraq Şirkətdən əmək haqqı və digər imtiyazlar almaq hüququna malikdir. 2024 və 2023-cü illər ərzində əsas rəhbər heyətin əmək haqları aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2024-cü il tarixinə başa çatan il üzrə	31 dekabr 2023-cü il tarixinə başa çatan il üzrə
Əmək haqları və digər qısamüddətli faydalar	259,995	226,970
Rəhbər heyətə ödənilmiş cəmi əmək haqqı	**259,995**	**226,970**

21. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Ədalətli dəyər - hər hansı başqa bir qiymətləndirmə üsulundan istifadə olunaraq birbaşa müşahidə oluna bilən və ya təxmin edilə bilən olub-olmamasından asılı olmayaraq, ölçülmə tarixinə əsas (və ya ən sərfəli) bazar iştirakçıları arasında normal şərtlər çərçivəsində aktivin satılmasına görə alına bilən və ya öhdəliyin ötürülməsinə görə ödənilə bilən qiymətdir.

Qiymətləndirmə texnikası ilə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək və açıqlamaq üçün Şirkət aşağıdakı iyerarxiyadan istifadə edir:

Səviyyə 1: Fəal bazarda eyni aktiv və öhdəliklər üçün təyin edilən bazr qiymətləri;

Səviyyə 2: Qeydə alınmış ədalətli dəyərə əhəmiyyətli təsir göstərən bütün məlumatların birbaşa və ya dolayı yolla müşahidə oluna bildiyi digər üsullar.

Səviyyə 3: Müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan, qeydə alınmış ədalətli dəyərə əhəmiyyətli təsir göstərən məlumatlardan istifadə edən üsullar.

Şirkətin 31 dekabr 2024-cü il və 31 dekabr 2023-cü il tarixlərinə ədalətli dəyərlə ölçülən heç bir maliyyə aləti yoxdur.

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında keçid dəyişikliklərin baş verdiyi hesabat dövrünün sonunda tanınır. Bununla belə, il ərzində ədalətli dəyər iyerarxiyası səviyyələri arasında köçürmələr olmamışdır.

22. HESABAT DÖVRÜNDDƏN SONRAKI HADİSƏLƏR

17 yanvar 2025-ci il tarixdə Xətai Rayon Məhkəməsi tərəfindən əvvəllər cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin yuyulmasına qarşı mübarizə və müştərilərin lazımi verifikasiyası qaydalarına əməl edilməməsi ilə əlaqədar Şirkət 50.000 manat məbləğində cərimə edilmişdir. Cərimə 25 aprel 2025-ci il tarixində tam ödənilib.

23. MÜVAFİQ RƏQƏMLƏR

Müvafiq rəqəmlər müqayisə məqsədilə zəruri hallarda yenidən qruplaşdırılmışdır. Bununla belə, daha uyğun təqdimat üçün aşağıdakı hallar istisna olmaqla, 31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il ərzində heç bir əhəmiyyətli yenidən qruplaşdırma və ya təsnifləşdirmə aparılmamışdır.

Təsvir	Qeyd	Haradan	Haraya	Məbləğ (AZN)
Qeyri-maddi aktivlərin yenidən təsnifatı	10	Əmlak, Avadanlıq və Qeyri-maddi aktivlər	Qeyri-maddi aktivlər	8,360
Üçüncü tərəflərə edilməli olan ödənişlərin yenidən təsnifatı	12	Tərəfdaşlara ödənilməli borclar	Digər öhdəliklər	1,192,152
Təxirə salınmış faiz gəlirlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi	8	Digər öhdəliiklər	Müştərilərə kreditlər, xalis	233,121